

Cultuur verbindt OnSS

Cultuurnota Oss 2021 en verder

Samenvatting vooraf

Cultuurbeleid 2021 en verder

Cultuur is verbonden met het verlangen van mensen om betekenis te geven aan het leven. Het maakt daarom een wezenlijk onderdeel uit van onze Osse samenleving. Een goed functionerend en aantrekkelijk cultureel bestel draagt bij aan een levendige, artistieke, creatieve en participerende gemeenschap en daarmee aan het leef- en vestigingsklimaat van onze groeiende gemeente. Uit de inventarisatie van de culturele infrastructuur van onze gemeente concluderen we dat Oss een prima, breed en laagdrempelig cultuuraanbod heeft, zowel op professioneel als amateurniveau. We willen dit cultuuraanbod voor onze gemeente behouden, maar ook blijven doorontwikkelen. Hiervoor zijn voldoende kansen want iedere professionele cultuurinstelling is momenteel volop in transitie. Daarnaast biedt ook het landelijk, provinciaal en lokaal beleid veel aanknopingspunten voor verdere ontwikkeling van ons cultuuraanbod. Voor de beleidsperiode 2021 en verder doen we dit langs twee belangrijke beleidspijlers:

- Behoud van een vitale culturele infrastructuur;
- Cultuur verbindt.

Gezien de onzekere tijden waarin we leven kunnen we nu niet overzien hoe lang dit nieuwe cultuurbeleid actueel blijft. We spreken daarom van 2021 en verder. Op basis van de kaders van dit nieuwe cultuurbeleid zullen we jaarlijks Uitvoeringsagenda's opstellen.

Behoud van een vitale culturele infrastructuur

Deze beleidsnota verschijnt op een bijzonder moment. De gevolgen van COVID-19 zijn nauwelijks in te schatten. Het is nog niet goed te overzien wat de gevolgen voor de cultuursector zijn op de middellange en lange termijn. Het overeind houden van ons culturele voorzieningenniveau is een eerste opgave die we zien binnen de beleidspijler Behoud van een vitale culturele infrastructuur. De zes grote, dragende culturele instellingen binnen de Osse culturele infrastructuur zijn: Museum Jan Cunen, Theater De Lievekamp, Cultuurpodium Groene Engel, Bibliotheek Oss, Stadsarchief Oss en Muzelinck Centrum voor de Kunsten. Dat zijn de kernorganisaties cultuur.

We hebben ook een rijk geschakeerd amateurveld, waar we bijzonder trots op zijn. Voor de amateurorganisaties cultuur is het belangrijk dat zij zich goed verbonden en ondersteund weten door de kernorganisaties. Daarnaast is er een adequaat subsidiestelsel nodig vanuit de gemeente. Door beide goed in te zetten ondersteunen we de amateurorganisaties.

Voor elk van deze ‘kernvoorzieningen’ geldt dat zij goed toegerust moeten zijn voor de taken waar ze voor staan. Dit vraagt doorlopend aandacht voor de kwaliteit van organisatie en accommodatie. Voor wat betreft de huisvesting: Cultuurpodium Groene Engel en Museum Jan Cunen behouden hun huidige pand, Bibliotheek Oss en Stadsarchief Oss verhuizen naar het Warenhuis en De Lievekamp en Muzelinck blijven op dezelfde locatie elkaar versterken. Verder staan onze professionele cultuurinstellingen elk voor de transitieopgave om een eigentijds en aantrekkelijk cultuuraanbod te behouden.

We hebben binnen de eerste beleidspijler enkele richtinggevende uitgangspunten geformuleerd bij de verschillende transitieopgaven voor onze cultuurorganisaties: een passend voorzieningenniveau voor onze groeiende gemeente, versterking van de centrumfunctie van Oss voor de regio, nieuwe accommodaties ook impulsen laten geven aan gebiedsontwikkeling, multifunctioneel gebruik van accommodaties bevorderen en goede spreiding van cultureel aanbod in onze gemeente.

Cultuur verbindt

Door de transitieopgaven van onze cultuurinstellingen, trends in onze maatschappij en beleidsontwikkelingen is er voldoende voedingsbodem voor het maken van een kwaliteitsslag vanuit het bestaande cultuuraanbod. Het visiedocument van de kernvoorzieningen uit november 2017 getiteld ‘De Waarde van Cultuur’ hebben we daarbij als vertrekpunt genomen. Met de speerpunten Toegankelijkheid van kunst en cultuur en daarnaast Nog betere (en meer) cultuureducatie zetten de culturele instellingen in hun visiedocument nadrukkelijk in op de sociale waarde van cultuur. Als gemeente ondersteunen we deze ontwikkeling van harte. We geven deze opgave vorm binnen de tweede beleidspijler: Cultuur verbindt. Hierin zetten we in op gezamenlijke programma’s van het culturele veld voor intensivering van cultuureducatie én cultuurparticipatie.

Met het programma Cultuurparticipatie willen we de cultuurdeelname van de inwoners van Oss vergroten. Dit doen we samen met cultuurinstellingen, amateurverenigingen, ZZP’ers, zorg- en welzijnsinstanties en andere partners uit het sociale domein. We maken daarbij nadrukkelijk de verbinding met de wijken, buurten en kernen van onze gemeente. Daarbij richten we ons vooral op doelgroepen voor wie cultuurdeelname geen vanzelfsprekendheid is. Dat kan gaan om doelgroepen die vanwege beperkingen geen toegang (meer) hebben tot kunst en cultuur, maar ook om doelgroepen die vanuit hun achtergrond nog weinig kennis hebben van wat kunst en cultuur ook voor hen kan betekenen. Het programma Cultuurparticipatie sluit goed aan op onze ‘Visie op laagdrempelig ontmoeten’ en op onze Ontwikkelagenda Wmo.

Het programma Cultuureducatie richt zich op een verdere verbetering van de kwaliteit en het versterken van cultuureducatie op school en krijgt vorm langs twee lijnen: OKVO (het samenwerkingsverband tussen de Osse professionele cultuurinstellingen en het basisonderwijs in onze gemeente) en Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) III. Met OKVO maken leerlingen kennis met de verschillende kunstdisciplines en alle culturele organisaties in Oss. Het aanbod van OKVO is vooral gericht op het Primair Onderwijs (PO). We willen graag dat in de komende beleidsperiode het aanbod cultuureducatie wordt uitgebreid naar het Voortgezet Onderwijs, het Bijzonder Onderwijs en het VMBO. Daarbij is CMK III het middel om cultuureducatie (nog) beter te verankeren in het curriculum van scholen.

Subsidiekader

In beginsel gaan we uit van gelijkblijvend budget aan cultuursubsidies in de meerjarenbegroting 2021-2024. Wel zoeken we nog incidentele middelen als matchingsgeld voor fondswerving bij het programma Cultuurparticipatie in de beleidspijler Cultuur verbindt. Wij stellen voor bij de komende kadernota te bezien wat daartoe de mogelijkheden zijn. Voor zover de programma’s Cultuurparticipatie en Cultuureducatie structureel meer budget vragen, willen hiervoor dekking vinden door herschikking van middelen binnen de cultuurbegroting.

Investeringsvoorstellen voor nieuwe of aangepaste huisvesting zullen we aankaarten bij de jaarlijkse Uitvoeringsagenda's en afzonderlijk in besluitvorming brengen. Dat geldt ook voor eventuele aanvullende steunmaatregelen als gevolg van COVID-19.

Rondje Cultuur

Met de twee beleidspijlers (Behoud van een vitale culturele infrastructuur en Cultuur verbindt) in onze nieuwe cultuurnota werken we aan een maatschappelijk relevant en duurzaam cultuurveld. Waarbij je op een mooie zonnige dag vanuit Museum Jan Cunen, waar die dag een gedeelte van de tentoonstelling in het park plaatsvindt, loopt naar het Walkwartier. Daar word je, na binnen toevallig kennis gemaakt te hebben met de nieuwe ontwikkelingen op het gebied van voeding (wat ook nog eens een grote rol speelt in de Osse geschiedenis) buiten verrast door een leuke straatact. Na een korte verwondering beland je bij Cultuurpodium Groene Engel waar je die leuke nieuwe Osse band hoort spelen. Om te eindigen bij de Lievekamp om helemaal op te gaan in een prachtige voorstelling. Een prachtig cultureel rondje waar menig middel-grote stad jaloers op mag zijn.

Inhoud

1. Inleiding	6
2. Overzicht culturele infrastructuur Oss	8
2.1 (Culturele) Identiteit van Oss	8
2.2 Grote culturele instellingen	9
2.3 Kleinere culturele instellingen	15
2.4 Amateurkunst en Cultuureducatie	15
3. Omgevingsanalyse	17
3.1 (Landelijke) trends & ontwikkelingen	17
3.2 Beleidsmatige context	19
4. Cultuurvisie: de waarden van cultuur	23
4.1 Intrinsieke, economische en sociale waarde van cultuur	23
4.2 Beleidspijlers 2021 en verder	24
5. Beleidspijler Behoud van een vitale culturele infrastructuur	26
5.1 De crisis voorbij	26
5.2 Transitieopgaven kernvoorzieningen	27
6. Beleidspijler Cultuur verbindt	36
6.1 Programma Cultuurparticipatie	36
6.2 Programma Cultuureducatie	38
7. Subsidiekader	39
7.1 Financieel perspectief	39
7.2 Inrichting culturele infrastructuur; subsidiegebouw	40
7.3 Subsidieafspraken	41

Foto's: Almichael Fraay, Ben van Duin, Hans van der Grient, Ron Rutten
Opmaak: Vormgeving & Publicatie, gemeente Oss

1. Inleiding

Eind 2017 hebben de zes professionele cultuurinstellingen in Oss het visiedocument 'De Waarde van Cultuur' uitgebracht. Dit document was bedoeld als impuls voor nieuw gemeentelijk cultuurbeleid voor de periode 2018-2022. Een begrijpelijk initiatief, want de laatste cultuurnota 'De Messen geslepen; de cultuurvisie aangescherpt' dateerde uit 2014 en was vooral ingegeven door bezuinigingen.

Vanuit de gemeente hebben we het visiedocument 'De Waarde van Cultuur' positief ontvangen en als vertrekpunt genomen voor het ontwikkelen van nieuw cultuurbeleid. Als eerste stap daartoe hebben we begin 2018 het beleidsdocument 'Een Cultuur van Waarde 2018-2022' opgesteld, waarin we een reactie hebben gegeven op de ambities en voorgestelde actiepunten van 'De Waarde van Cultuur'. Het beleidsdocument 'Een Cultuur van Waarde 2018-2022' betrof nog geen volwaardige cultuurnota. Het document is wel besproken in de commissievergadering begin 2018 waarbij is afgesproken dat in 2019/2020 een uitwerking zou volgen in de vorm van een nieuwe cultuurnota.

In het coalitieprogramma 2018-2022 hebben we de ambitie uitgesproken om het brede culturaanbod van professionele instellingen, amateurverenigingen, kunstenaars en andere creatieven mee te laten groeien met de ontwikkeling van onze gemeente en daartoe een actueel cultuurbeleid te willen opstellen. In de Prioriteitennota 2021-2024 hebben we voorgesteld vanwege de financiële onzekerheid als gevolg van de Coronacrisis, de transitie bij de professionele cultuurinstellingen en vanwege capaciteitsgebrek, het opstellen van nieuw gemeentelijk cultuurbeleid vooralsnog uit te stellen. Met het (aangenomen) amendement 'Regeren is vooruitzien met een actuele Cultuurnota Oss' heeft de gemeenteraad in juli jl. niettemin opdracht gegeven om eind van 2020 wel degelijk een actuele cultuurnota aangereikt te krijgen.

Vanzelfsprekend hebben wij uitvoering gegeven aan de opdracht van de gemeenteraad. We onderschrijven dat het in deze complexe tijd van belang is lijnen uit te zetten die ons niet alleen door de crisis heen kunnen loodsen, maar ons ook een perspectief

bieden om weer vooruit te kijken; de crisis voorbij. Ook hebben we bij de culturele instellingen gemerkt dat zij content zijn met het genomen initiatief. Een nieuwe cultuurnota bekrachtigt de lijn uit het visiedocument 'De Waarde van Cultuur', maar biedt vooral ook duidelijkheid en een toekomstperspectief.

In de periode september - november hebben we de nodige energie gestoken om in dialoog met het culturele veld alsnog tot de beoogde cultuurnota komen. Op 15 september, 28 oktober en 11 november hebben we plenaire bijeenkomsten belegd met vertegenwoordigers van de 6 professionele culturele instellingen (Museum Jan Cunen, Muzelinck Centrum voor de Kunsten, Cultuurpodium Groene Engel, Theater De Lievekamp, Bibliotheek Oss en Stadsarchief Oss) en van Stichting Oss Cultureel en K26. Tussentijds hebben we ook met elk van deze organisaties afzonderlijk gesproken. Over de ontwikkelingen van hun organisaties, de verbinding met het amateurveld en de gevolgen van de Coronacrisis. Mede op basis van deze gesprekken en nog steeds geïnspireerd door het manifest 'De Waarde van Cultuur' presenteren wij in dit document een nieuw gemeentelijk cultuurbeleid: 'Cultuur verbindt OnSS; cultuurnota 2021 en verder'.

In beginsel werken we met beleidscycli van vier jaar, maar daar willen we ons in deze onzekere tijden niet op voorhand op vastpinnen. Steeds vaker is het binnen onze gemeente goed gebruik om voor specifieke beleidsterreinen meerjarig beleid te formuleren en daar jaarlijkse uitvoeringsagenda's aan te koppelen. Zo doen we dat ook voor ons cultuurbeleid. Pas wanneer het meerjarig beleidskader niet meer aansluit bij de praktijk, zullen we het beleidskader actualiseren of vervangen door een nieuw beleidskader. Dat kan over vier jaar zijn, maar ook eerder of later. Het nieuwe beleidskader 'Cultuur verbindt OnSS' hebben we daarom de subtitel 'Cultuurnota 2021 *en verder*' meegegeven.

In deze cultuurnota schetsen we eerst het beeld van de (gesubsidieerde) Osse cultuursector anno 2020 (hoofdstuk 2: Overzicht culturele infrastructuur Oss). Voor de goede orde merken we hierbij op dat we de harde kant van erfgoed (monumentenzorg en archeologie) buiten beschouwing laten; hiervoor kent onze gemeente afzonderlijke beleidskaders. Daarnaast laten we ook het subsidiestelsel voor ons amateurveld buiten beschouwing in dit document. Ook hiervoor gelden specifieke beleidskaders. In hoofdstuk 3 presenteren we een omgevingsanalyse waarbij we in vogelvlucht de belangrijkste trends & ontwikkelingen in de kunst- en cultuursector aangeven en de kernpunten geven van landelijk, provinciaal en aanpalend gemeentelijk beleid. Hoofdstuk 4 (De waarden van cultuur) bevat onze visie op het cultuurbeleid voor de periode 2021 en verder, waarbij we ingaan op de intrinsieke, de economische en de sociale waarde van cultuur voor de Osse samenleving. Op basis van deze visie formuleren we de twee hoofdpijlers van ons cultuurbeleid: *Behoud van een vitale culturele infrastructuur* en *Cultuur verbindt*.

De hoofdpijler *Behoud van een vitale culturele infrastructuur* werken we uit in hoofdstuk 5. Daarbij gaat het enerzijds om de Coronacrisis het hoofd te bieden en anderzijds de uitgangspunten die we hanteren voor de kernvoorzieningen in onze gemeente. De hoofdpijler *Cultuur verbindt* werken we uit in hoofdstuk 6. Deze pijler vormt in feite een concretisering van de ambities die in het visiedocument 'De Waarde van Cultuur' zijn geformuleerd. Afrondend gaan we in hoofdstuk 7 in op het subsidiekader dat ons voor ogen staat, waarbij we aangeven welk financieel perspectief we zien voor de uitvoering van het beleid, hoe we aankijken tegen de inrichting van ons subsidiegebouw voor de cultuursector, welke afspraken we met de instellingen willen maken en ook hoe we willen omgaan met het monitoren van de impact van de uitvoering van het beleid.

2. Overzicht culturele infrastructuur Oss

2.1. (Culturele) Identiteit van Oss

Oss is een gemeente waarvan vaak gezegd wordt dat het een 'miniprovincie' is. Een grote stad, met mooie kernen en landelijke omgeving. In al die kernen die door de jaren heen onderdeel van onze gemeente zijn geworden was al een groot verenigingsleven en dat is gelukkig zo gebleven. Onze gemeente heeft meer dan 90.000 inwoners, verspreid over 23 kernen. We zijn een gemeente die zich het beste laat kenmerken door de kernbegrippen: daadkrachtig, veerkrachtig en tegendraads. Een gemeente die groeit naar 100.000 inwoners en waar het prettig wonen en werken is.

We zijn trots op onze rijke culturele infrastructuur. Naast de vele verenigingen prijzen we ons gelukkig met de vele ZZP'ers in de creatieve sector en actieve organisaties als Stichting Oss Cultureel en K26. Het professionele cultuuraanbod wordt verzorgd door onze zes professionele cultuurinstellingen: Bibliotheek Oss, Stadsarchief Oss, Cultuurpodium Groene Engel, Museum Jan Cunen, Muzelinck Centrum voor de Kunsten en Theater De Lievekamp. Samen zorgen zij voor een veelvormig cultuuraanbod van podiumkunsten, letteren, educatie, beeldende kunst en erfgoed. Primair faciliteren deze zes organisaties onze talentontwikkeling en verzorgen ze de cultuureducatie in het primaire onderwijs vanuit de Stichting OKVO.

De zes professionele cultuurinstellingen onderhouden hechte banden met bedrijven, stichtingen en private aanbieders. En elke organisatie heeft goede connecties met het amateurveld. Dat grote netwerk zorgt ervoor dat er in Oss, vergeleken bij veel andere gemeenten, nog altijd ontzettend veel culturele disciplines zijn vertegenwoordigd. Dat is iets om trots op te zijn en te koesteren. Waar in veel middelgrote gemeenten wegbezuinigd zijn, hebben we dat in Oss niet gedaan. Middelgrote steden hebben het de laatste jaren moeilijk. Ze worden hard getroffen door economische en maatschappelijke ontwikkelingen. De aantrekkingskracht van grote steden neemt toe. Cultuur is een belangrijk middel om je als middelgrote stad te kunnen onderscheiden en aantrekkelijk te blijven als woon- en werkgemeente. Hierna volgen de kerngegevens van de professionele cultuurinstellingen, aangevuld met informatie over Stichting Oss Cultureel, K26, het amateurveld en cultuureducatie.

2.2. Grote culturele instellingen

Museum Jan Cunen

Kengetallen over 2019

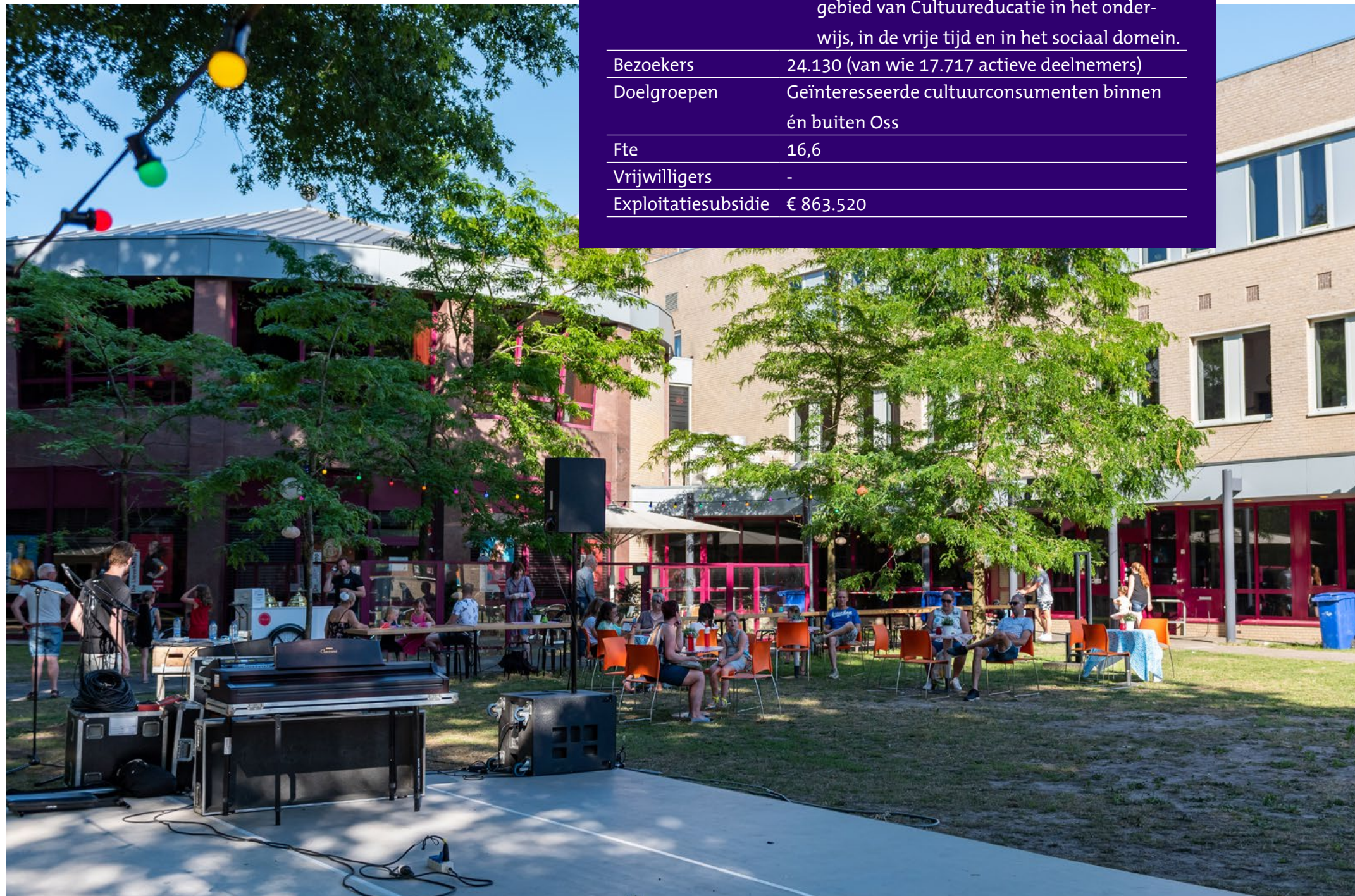

Beschrijving	Museum voor moderne en 19 ^e eeuwse kunst
Locatie	Villa Constance, een monumentaal pand aan de Molenstraat, centrum Oss
Kernactiviteiten	collectie, tentoonstellingen en educatie
Bezoekers	22.181
Doelgroepen	Kunstpubliek uit het hele land • Specifieke aandacht voor Ossenaren en families • Specifieke aandacht voor de jeugd; de bloeiende praktijk van museumeducatie wordt gekoesterd en waar mogelijk uitgebouwd
Fte	8
Vrijwilligers	65
Exploitatiesubsidie	€ 733.869

Muzelinck, Centrum voor de Kunsten

Kengetallen over 2019

Beschrijving	Centrum voor de Kunsten
Locatie	Raadhuislaan, centrum Oss
Kernactiviteiten	• initiëren, faciliteren en organiseren van kunstbeoefening • intermediair en expertisecentrum op het gebied van Cultuureducatie in het onderwijs, in de vrije tijd en in het sociaal domein.
Bezoekers	24.130 (van wie 17.717 actieve deelnemers)
Doelgroepen	Geïnteresseerde cultuurconsumenten binnen én buiten Oss
Fte	16,6
Vrijwilligers	-
Exploitatiesubsidie	€ 863.520

Cultuurpodium Groene Engel

Kengetallen over 2019

Beschrijving	Cultuurpodium
Locatie	Monumentaal pand aan de Kruisstraat, centrum Oss
Kernactiviteiten	Podium voor concerten, films, theater, lezingen/debat, horeca.
Bezoekers	28.452
Doelgroepen	Geïnteresseerde cultuurconsumenten binnen én buiten Oss
Fte	5
Vrijwilligers	108
Exploitatiesubsidie	€ 309.112

Bibliotheek Oss

Kengetallen over 2019

Beschrijving	Bibliotheek Oss is onderdeel van Noord Oost Brabantse Bibliotheken, dat vijf gemeenten bedient.
Locaties Oss	• Oss aan de Raadhuislaan (hoofdvestiging) • Berghem (13,5 uur per week open) • Lith (14 uur per week open) • Ravenstein (23,5 uur per week open) • Bibliotheken in 8 basisscholen in Oss, Herpen en Megen (dBOS)
Kernactiviteiten	• Ter beschikking stellen van kennis en informatie (fysiek en digitaal) • Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie • Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur • Organiseren van ontmoeting en debat • Laten kennis maken met kunst en cultuur
Bezoekers Oss	120.962
Doelgroepen	Jong tot oud
Fte (hele organisatie)	17,55 fte Bibliotheek en 1,72 fte voor Stadsarchief Oss (excl. gedetacheerden)
Vrijwilligers (hele organisatie)	79
Exploitatiesubsidie	€ 1.942.292,- (Deze subsidie is inclusief Stadsarchief Oss, de bibliotheekvestigingen in de kernen en de schoolbibliotheken).

Theater De Lievekamp

Kengetallen over 2019

Beschrijving	Schouwburg Oss
Locatie	Raadhuislaan, centrum Oss
Kernactiviteiten	Presenteren van een zo breed mogelijk, kwalitatief hoogwaardig programma op het gebied van professionele en amateur podiumkunsten.
Bezoekers	124.600
Doelgroepen	Geïnteresseerde 'theaterconsumenten' binnen én buiten Oss
Fte	26,9
Vrijwilligers	-
Exploitatiesubsidie	€ 1.137.035

Stadsarchief Oss

Kengetallen over 2019

Beschrijving	Een erfgoedkennis- en expertisecentrum met een unieke collectie over de regio Oss.
Locatie	Hoofdvestiging Bibliotheek Oss aan de Raadhuislaan
Kernactiviteiten	Het Stadsarchief heeft een historische collectie en organiseert onder andere educatieve projecten, lezingen, filmmiddagen en kleinschalige tentoonstellingen.
Bezoekers	Sinds 2016 maakt het Stadsarchief Oss onderdeel uit van de Bibliotheek Oss
Doelgroepen	Jong tot oud
Fte	1,72
Vrijwilligers	11
Exploitatiesubsidie	Onderdeel van Bibliotheek Oss

2.3. Kleinere culturele instellingen

Stichting Oss Cultureel

Stichting Oss Cultureel is in 2000 opgericht en is een platform voor culturele talentontwikkeling dat verrassende en vernieuwende producties in Oss en omgeving aanbiedt. Stichting Oss Cultureel streeft daarin naar een zo hoog mogelijk niveau. Het doel is om regionaal talent van alle leeftijden en achtergronden een podium te bieden. Lokale verhalen en talenten zijn de basis van de voorstellingen die uitgevoerd worden door amateurs en professionals. De stichting werkt hiervoor samen met het onderwijs, maatschappelijke organisaties, vele Osse bedrijven en de diverse cultuurpartners. Zonder eigen gebouw, want Stichting Oss Cultureel maakt producties op locatie. De stichting ontvangt ruim € 11.000,- subsidie.

K26

De Stichting Kunst en Cultuur Oss (beter bekend als K26), waar 40 beeldend kunstenaars zijn aangesloten, stelt zich ten doel de beeldende kunst in de gemeente

Oss dichterbij de mensen te brengen. Zij beheert de permanente expositieruimte 'K26' aan de Kruisstraat 26 in Oss, verzorgt wisseltentoonstellingen, organiseert een kunstwedstrijd en een atelierroute en levert een bijdrage aan diverse culturele activiteiten in de gemeente. De exposities en evenementen zijn alle gericht op een breed publiek binnen de gemeente Oss. K26 ontvangt € 36.000,- aan subsidie.

2.4. Amateurkunst en Cultuureducatie

Amateurkunst

Oss heeft een heel divers en groot amateurveld georganiseerd in veel verenigingen, maar ook in 'losse' samenwerkingen. De professionele instellingen staan allen in goed contact met het amateurveld: er is veel verbinding. We ondersteunen dit amateurveld met subsidies, omdat we het van grote waarde vinden voor de leefbaarheid van onze gemeente.

Recent hebben we de Subsidieregeling Cultuurfonds Amateurkunst (ook wel het Cultuurfonds genoemd) ingesteld. Deze regeling is in het leven geroepen met als doel het stimuleren van vernieuwing en versterking van de amateurkunst in de gemeente Oss. Het fonds richt zich op vernieuwing en versterking van kwaliteit binnen de amateurkunst door toekenning van een eenmalige subsidie en deskundigheidsbevordering en kennisdeling (artistiek en bestuurlijk). Onder vernieuwing wordt verstaan:

- Kwantitatieve vernieuwing: er worden meer mensen of nieuwe doelgroepen bereikt;
- Kwalitatieve vernieuwing: artistiek vernieuwend voor het amateurkunstveld in de gemeente Oss.

Het maximale bedrag dat kan worden aangevraagd is € 2.500,- per project. Initiatieven kunnen maar eenmalig gebruik maken van het fonds en worden daarbij altijd bijgestaan door een professionele cultuurinstelling. De hoogte van de toekenning van middelen is afhankelijk van de beoordeling van de aanvraag door de Cultuurtafel. De Cultuurtafel is het directie-overleg van de zes professionele cultuurinstellingen in de gemeente Oss.

Cultuureducatie

De cultuureducatie wordt in Oss vormgegeven door diverse partijen. Een groot en belangrijk deel is echter belegd bij de Osse Kunstinstellingen voor het Onderwijs, afgekort OKVO. OKVO is een samenwerkingsverband tussen de Osse professionele cultuurinstellingen en het basisonderwijs in de gemeente Oss. Jaarlijks worden ruim 8.000 leerlingen in contact gebracht met muziek, film, dans, beeldende kunst, cultureel erfgoed, literatuur en drama. Inhoudelijk sluit OKVO aan bij de landelijke kerndoelen van het rijksprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit, afgekort CMK. De intermediairs van Muzelinck vormen binnen dit programma een belangrijke schakel tussen het onderwijs en de culturele omgeving. Door in gesprek te gaan met de school wordt er gewerkt aan een doorlopend (kunsteducatie) programma, dat in opbouw, samenhang en samenstelling past bij de visie en situatie van de school.

Het aanbod van OKVO bestaat uit een Basis- en Plus menu. Via het basismenu komen kinderen gedurende hun gehele basisschoolperiode in aanraking met diverse kunst- en cultuurdisciplines en bezoeken ze alle culturele instellingen in Oss. Met als doel: zo veel mogelijk kinderen enthousiasmeren voor kunst en cultuur en kennis laten maken met de culturele instellingen binnen onze gemeente. Scholen ontvangen een handleiding met daarin opdrachten voor in de klas, informatie over het bezoek en een evaluatie.

Naast het Basismenu biedt OKVO scholen ook de mogelijkheid om zichzelf verder te verdiepen of verbreden door middel van een Plusmenu. Zo kan een klas dat jaar nog een extra culturele instelling bezoeken en kan de culturele instelling het bezoek zelfs op maat maken en koppelen aan thematieken waarmee scholen op dat moment bezig zijn. Met CMK willen we zorgen voor een (nog) betere verankering van kunst en cultuur in het curriculum van scholen.

3. Omgevingsanalyse

3.1 (Landelijke) trends & ontwikkelingen

Meer verbinding met andere domeinen

‘Cultuur’ wordt steeds vaker ingezet om ook andere beleidsdoelstellingen te verwezenlijken, bijvoorbeeld om de woonaantrekkelijkheid van een stad te vergroten of om buitenlandse bezoekers aan te trekken. Ook zien wij in toenemende mate een relatie met het sociaal domein, waar cultuurbeleving en –beoefening kunnen bijdragen aan sociale cohesie, veiligheid en gezondheid, bijvoorbeeld op wijkniveau.

Unieke kleinschalige events

Een trend die we, althans pre-Corona, landelijk signaleren is dat er steeds meer niche festivals ontstaan. Door de toegenomen concurrentie wordt de druk voor organisatoren om onderscheidend te programmeren opgevoerd. Een sterke profilering helpt bij het aantrekken van een specifiek publiek. Een kleinschalige, intieme opzet ademt bovendien een gemoedelijke sfeer uit. Een goed voorbeeld van een dergelijk evenement is Into The Great Wide Open. Zij kunnen makkelijk meer kaarten verkopen, maar doen dit bewust niet.

Totaalbeleving en multidisciplinair

Het verschil tussen “hoge” en “lage” cultuur is verdwenen. Was er vroeger sprake van een door de “elite” bewust in stand gehouden scheiding tussen “echte kunst” en “vermaak”, tegenwoordig vermengen de diverse kunstdisciplines zich moeiteloos. Cross-over (mix van stijlen en disciplines) speelt een belangrijke rol in de beleving en waardering van kunst en cultuur, en draagt ook bij aan de toegankelijkheid ervan.

Maatschappelijke betrokkenheid

Culturele instellingen en festivals worden meer en meer een plek waar mensen van gedachten wisselen, de maatschappij bezien, reflecteren én samen ontspannen. Het aanbod vormt eveneens een humuslaag voor breder aanbod binnen alle culturele disciplines. Culturele uitingen kunnen ook de aandacht vestigen op voor de stad belangrijke onderwerpen en ontwikkelingen. Dit vernieuwende aanbod heeft een grote aantrekkingskracht op de jongere publiekssegmenten: van jongeren/studenten tot dertigers.

Echte ontmoeting: cultuurparticipatie en -educatie

In een tijd waarin de digitalisering en individualisering nog verder toeneemt, de verschillen tussen arm en rijk weer groter worden, de polarisatie in de samenleving sterker wordt, culturen en opvattingen meer tegenover elkaar komen te staan en materiële consumptie domineert, wordt het grote belang van cultuureducatie, met name binnen het primaire onderwijs, algemeen erkend. Cultuureducatie is een belangrijk instrument voor persoonlijke ontwikkeling en voor het creëren van sociale cohesie.

De behoefte aan echte ontmoeting, aan verbinding, aan persoonlijk contact, aan zingeving en gemeenschapszin groeit (weer). De coronacrisis heeft dit alleen maar versterkt. Het grote belang van sociaal-maatschappelijke activiteiten en cultuurparticipatie voor ontwikkeling en sociale cohesie wordt algemeen erkend.

Nieuw leven voor de binnenstad

Veel binnensteden hebben te maken met leegloop en leegstand van panden. De coronacrisis heeft het kopen op internet de afgelopen maanden nog verder gestimuleerd. Gemeentebesturen zullen samen met vastgoedeigenaren, projectontwikkelaars en woningbouwverenigingen de komende jaren op zoek moeten naar nieuwe manieren om de binnenstad aantrekkelijk te maken voor de eigen inwoners en toeristen. Cultuur kan hier een rol in pakken.

In de Atlas voor gemeenten is meermaals geconcludeerd dat cultuur hét fundament vormt onder een aantrekkelijke stad. Auteur Gerard Marlet voegt daar graag aan toe dat cultuur bovendien één van de weinige knoppen is waar beleidsmakers aan kunnen draaien om de aantrekkelijkheid van hun stad te vergroten.

Toenemende concurrentie

De cultuurconsument en -toerist hebben tegenwoordig erg veel keuzemogelijkheden en zijn (bijgevolg) minder trouw: er wordt massaal geshopt tussen verschillende kunstvormen. Dat betekent dat instellingen en organisaties een steeds grotere inspanning moeten leveren om het publiek en/of deelnemers voor de activiteiten aan zich te binden. Anders gezegd: er komt steeds meer concurrentie in de vrijetijdsector waarin het vooral draait om de beleving.

Subsidie is niet vanzelfsprekend

Niet alleen vanwege de veranderende economische omstandigheden, maar ook door gewijzigde politieke opvattingen over de inzet van publieke middelen voor culturele en cultureel-maatschappelijke activiteiten is subsidie geen vanzelfsprekend meer. Bovendien wordt het investeren in een gebouwelijke exploitatie door overheden als steeds bezwaarlijker ervaren. Het ondersteunen van activiteiten en evenementen is directer en concreter. Echter zonder deze gebouwen zijn er ook geen plekken waar de presentatie gefaciliteerd wordt. Deze situatie dwingt ons bij iedere ontwikkeling tot een analyse van de rol van de overheid in het culturele en cultureel-maatschappelijke veld en vraagt tegelijkertijd om meer 'ondernemerschap' aan de kant van de instellingen.

Veranderingen in vrijwilligerswerk

De jongere generaties zijn in algemene zin minder geïnteresseerd in of enthousiast te maken voor vrijwilligerswerk. Door 'vergrijzing' ontstaat er een geleidelijke uitval van vrijwillige medewerkers. Daarnaast is er sprake van een toenemende professionalisering en flexibilisering van het vrijwilligerswerk. Tevens is er steeds meer concurrentie van initiatieven die ook met vrijwilligers werken.

3.2 Beleidsmatige context

Cultuurbeleid OCW

Vernieuwing en verbreding van aanbod

Het recent vastgestelde landelijke cultuurbeleid, Cultuur in een open samenleving, moet veel meer culturele disciplines en genres includeren. De focus van het cultuurbeleid dient te worden verbreed door de BIS (Het landelijke culturele subsidiestelsel noemen we de culturele basisinfrastructuur oftewel BIS. Binnen de BIS wordt subsidie verstrekt aan culturele instellingen en aan de landelijke cultuurfondsen.) ook open te stellen voor andere genres en disciplines, zoals design, mode, e-cultuur, urban arts, popmuziek, musical of hedendaagse muziek.

Cultuur van en voor iedereen

De minister roept bovendien de culturele sector op om waar mogelijk drempels voor bezoekers te verlagen door het aanpassen van aanbod, het voeren van een gedifferentieerd prijsbeleid, het aanscherpen van marketingstrategieën en door gerichte inspanningen om een groter en diverser publiek te bereiken. De aan te scherpen Code Culturele Diversiteit moet zich meer op inclusiviteit gaan richten. Meer en meer is deze code een subsidievoorwaarde geworden.

Een gezonde culturele arbeidsmarkt

Het landelijke cultuurbeleid zet er op in dat de culturele arbeidsmarkt gezonder wordt en de betaling van werkenden in de sector op peil wordt gebracht. Een belangrijke maatregel hiertoe is de onderschrijving van de Fair Practice Code, de Governance Code Cultuur en de Code Culturele Diversiteit als subsidievoorwaarde. Het gaat om een knock-out criterium: instellingen die de codes niet onderschrijven, ontvangen geen subsidie. Over de toepassing van de codes gaat de minister periodiek met instellingen in gesprek, volgens het principe: pas toe of leg uit.

Provinciaal beleid

De recent tot stand gekomen provinciale coalitie in Brabant snijdt vanaf 2023 zeven miljoen euro uit het budget voor sport, cultuur en vrijetijdseconomie. Hoe deze bezuiniging vorm gaat krijgen moet nog worden uitgewerkt. Binnen Brabant is er sprake van toenemende verbinding tussen Brabantstad (de vijf grote steden Eindhoven, Breda, Tilburg, Den Bosch en Helmond) en de zogeheten M7-steden, een samenwerking tussen de middelgrote Brabantse gemeenten, waar Oss onderdeel van is (naast Bergen op Zoom, Oosterhout, Roosendaal, Uden, Meierijstad en Waalwijk). Het in 2018 opgestelde regioprofiel 'Brabant Maakt Het' is weliswaar door Brabantstad vervaardigd, maar inmiddels worden ook de M7-steden door de provincie actief aangehaakt. Hierbij wordt vorm aan gegeven aan de vier programmalijnen;

- Internationalisering;
- Talentontwikkeling;
- Cultuureducatie en -participatie.
- Publiekswerking;

Internationalisering biedt voor onze gemeente niet heel veel concrete aanknopingspunten. De andere drie programmalijnen lichten we hieronder kort toe.

Talentontwikkeling

Het programma Talentontwikkeling moet leiden tot een groter aantal jonge kunstenaars dat na de opleiding langer aan de regio verbonden blijft. TalentHub Brabant is een werkwijze die werd ontwikkeld door de Brabantse professionele kunst- en cultuursector, Kunstloc (uitvoeringsorganisatie voor provinciaal cultuurbeleid) en de provincie. In de TalentHub krijgen talenten die door de sector zelf worden uitgekozen, ondersteuning op maat via een netwerk van festivals, podia, presentatie-instellingen en andere (culturele) organisaties. Zo kunnen talenten hun artistieke signatuur ontwikkelen, krijgen ze binding met hun (toekomstige) publiek en wordt hun werk geïntroduceerd bij professionals, de politiek, fondsen en de media. Cultuurpodium Groene Engel is aangesloten bij de TalentHub 'Muziek'.

Cultuurparticipatie- en educatie

Binnen Cultuureducatie en -participatie wordt ingezet op het vergroten van de toegang tot cultuur voor alle Brabanders, zowel in leren (educatie) als in deelnemen (participatie). Het woord toegang betekent hier dat drempels moeten worden verlaagd of weggenomen; binnen de infrastructuur, in het aanbod en mogelijkheden, maar ook het wegnemen van drempels die men ervaart in zichzelf (erkenning en inclusie). Om dat te bereiken werkt de provincie onder andere aan de volgende doelstellingen:

- Verkleinen van de verschillen in mogelijkheden voor dorpen zonder en steden met voorzieningen;
- Ontwikkelen van nieuwe (samenwerkings)vormen voor talentontwikkeling met behulp van kunstenaars, daarbij gebruikmakend van de kracht van de kunstenaar als inspirator;
- De krachten bundelen om één gezamenlijke aanvraag voor de derde periode Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) in te dienen. Hierdoor kan de kwaliteit van cultuureducatie in gezamenlijkheid verder worden verbeterd en kan de positie ervan binnen het onderwijs versterkt worden.

Publiekswerking

Via onderzoek en monitoring vanuit de provincie wordt publieksontwikkeling nader in kaart gebracht. Deze inzichten worden gebruikt om samen met de culturele instellingen en specifieke organisaties een plan van aanpak te maken met concrete doelstellingen, zoals verhoging van het jaarlijks aantal bezoekers en diversiteit van publiek.

De provincie streeft ernaar om het aanbod optimaal te laten aansluiten op de diversiteit van het publiek en het publiek te verbinden met het specifieke aanbod.

Gemeentelijk beleid

Coalitieakkoord 2018: Kansen zien, kansen pakken

In het Coalitieakkoord geven we ons er rekenschap van dat Oss een rijk verenigingsleven kent op het gebied van kunst en cultuur. Veel mensen kunnen hier hun passie in kwijt en producties zijn vaak van een hoog niveau. Dat vinden we belangrijk en dat proberen we dan ook te versterken, o.a. middels een cultuurfonds voor innovatieve projecten en cross-overs tussen kunstvormen en werkvelden. Dit cultuurfonds is recent opgestart.

Ook is in het Coalitieakkoord aangegeven de (regionale) positie van het theater De Lievekamp te willen herijken. Het vertrek van de bibliotheek uit het complex leidt tot nieuwe mogelijkheden voor het theater. Maar ook het gegeven dat het gebouw meer dan 50 jaar oud is en dat er onderdelen grootschalige renovatie vragen, maken het nodig dat er nieuwe afwegingen worden gemaakt. Wat past bij de gemeente Oss, hoe verhoudt zich dat tot de regio, welke producties willen we kunnen laten zien, wat vraagt dat aan stoelen en capaciteit? Op dit soort en andere vragen willen we de komende periode een antwoord geven, zodat we daarna gerichte investeringsbeslissingen kunnen nemen voor het theater.

Verder is in het Coalitieakkoord uitgesproken een nieuw cultuurbeleid te willen opstellen, dat o.a. moet voorzien in handhaving van ons brede professionele culturele aanbod. En willen we stappen zetten naar de realisatie van het plan Walkwartier met daarin het nieuwe Warenhuis.

Visie op ontmoeten: 'Thuis in de buurt. Iedereen doet mee'

In de beleidsnotitie 'Thuis in de buurt' geven we als gemeente inzicht in wat er vanuit de gemeente nodig en mogelijk is om te zorgen dat iedereen mee kan doen. Hierin is een belangrijke rol weggelegd voor de buurthuizen. Omdat gemeenschapsaccommodaties het in Oss financieel moeilijk hebben en omdat kwetsbare inwoners niet altijd optimaal mee kunnen doen maakt de gemeente er werk van dat iedereen laagdrempelig en dichtbij mee kan doen.

Het buurthuis wordt hierbij gebruikt als middel om de ‘sociale veerkracht’¹ in een wijk/dorp te versterken. Denk aan werkervarings- en vrijwilligersplekken. De programmering van het buurthuis is zoveel mogelijk gericht op activiteiten door-en-voor-inwoners. Ook wordt de samenwerking met sociale ondernemingen verkend. Denk aan een naaiatelier of een houtwerkplaats. Gestart wordt in de kwetsbare wijken Schade- wijk en Ruwaard, gevolgd door de dorpen in het oosten van onze gemeente, Deursen en Dennenburg, Ravenstein, Herpen en Overlangel.

Ontwikkelagenda Wmo 2020-2023: werken aan de ‘sociale basis’

Als gemeente werken we met onze partners aan een goed leefklimaat en een sterke sociale basis. Een sterke sociale basis werkt preventief en kan vroegtijdige inzet van (zwaardere) zorg voorkomen. Met sociale basis bedoelen we het geheel van informele netwerken, burgeractiviteiten en betekenisvolle relaties tussen burgers onderling en tussen burgers, professionals en overheid. Ook culturele voorzieningen kunnen hier een rol in spelen. Immers: cultuur draagt bij aan een goed leefklimaat en een sterke gemeenschap en daar gaat een belangrijke preventieve werking van uit. Als mensen goed met elkaar samenleven, elkaar ontmoeten en hun talenten ontwikkelen dan zijn ze van betekenis voor elkaar en zo verkleinen we de kans op problemen zoals eenzaamheid.

¹ Gedefinieerd als: ‘het vermogen van mensen en gemeenschappen om met veranderingen om te gaan en de toegang tot externe hulpbronnen die ze daarbij hebben’

Wat springt eruit ten behoeve van het cultuurbeleid in Oss?

- We willen instellingen faciliteren bij de verbinding richting het sociaal domein;
- Cross-overs tussen cultuurdisciplines spelen een belangrijke rol in de beleving en toegankelijkheid van kunst en cultuur. Hier wenden we de *Subsidieregeling Cultuurfonds Amateurkunst* voor aan;
- We juichen culturele uitingen toe die de aandacht vestigen op voor de stad relevante onderwerpen en ontwikkelingen;
- Vanuit de wens naar inclusie en diversiteit willen we in ons cultuurbeleid focus- sen op andere genres en disciplines, maar ook een groter en diverser publiek;
- We hebben in ons cultuurbeleid aandacht voor een gezonde culturele arbeidsmarkt.
- Via onderzoek en monitoring in de pro- vincie wordt publieksonwikkeling nader in kaart gebracht;
- Als het gaat om de uitbreiding van de ambities van cultuureducatie in het onderwijs biedt de nieuwe periode CMK aanknopingspunten;
- Als het gaat om de verbinding met het so- ciaal domein biedt de gemeentelijke visie op ontmoeten en de Wmo aanknopings- punten. Cultuur draagt bij aan een goed leefklimaat en een sterke gemeenschap.

4. Cultuurvisie: de waarden van cultuur

4.1. Intrinsieke, economische en sociale waarde van cultuur

Recent is de tweede editie van het tweejaarlijkse provinciale onderzoek naar de intrinsieke, economische en sociale waarde van cultuur in Brabant verschenen. De belangrijkste uitkomsten voor de impact van cultuur in Brabant zijn:

- Kunst en cultuur worden door inwoners beschouwd als belangrijke vehikels voor samen leven.
- Brabant kent in relatie tot het aantal inwoners een relatief bescheiden culturele infrastructuur en cultuuraanbod, maar daar wordt intensief gebruik van gemaakt.
- Brabant kent een groot cultuurbezoek.

Ook in het visiedocument 'De Waarde van Cultuur' van onze Osse cultuurinstellingen wordt stilgestaan bij de verschillende waarden die cultuur kan hebben: de intrinsieke waarde van cultuur, de economische waarde van cultuur en de sociale waarde van cultuur.

De intrinsieke waarde van cultuur:

Cultuur is verbonden met het verlangen van mensen om betekenis te geven aan het leven. Cultuur ontstaat en bestaat door de interactie van mensen onderling en in de wisselwerking met objecten of de omgeving. Het gaat niet alleen om de herkenning van het bekende, maar ook om het verkennen van het onbekende. In tegenstelling tot in de economie, de politiek of het onderwijs, kan in de kunst creativiteit een doel op zichzelf zijn. Kunst maakt het mogelijk om geboeid te raken en ervaringen op te doen die in het eigen leven niet voorhanden zijn. De kracht om te boeien en betekenis te geven, om te verbazen en te troosten, zijn primaire en innerlijke waarden van cultuur. Het zijn deze waarden van cultuur die mensen kunnen inspireren, boeien, zich helpen te ontwikkelen en vormen. Als individu, maar ook via samenwerking met anderen.

De economische waarde van cultuur:

Cultuur zorgt in de eerste plaats voor werkgelegenheid. Daarnaast voegt cultuur via export/consumptie/toerisme waarde toe aan de (Nederlandse) economie. Cultuur heeft het vermogen om mensen op de been te brengen. Daardoor ontstaat er bedrijvigheid.

De sociale waarde van cultuur:

Cultuur draagt bij aan educatie op scholen, maar ook daarbuiten. Zo kan cultuur zorgen voor betere onderwijsprestaties en mogelijk zelfs voor betere gezondheid en minder leefbaarheidsproblemen in buurten. Cultuur uit zich in vele vormen en hoedanigheden, maar wordt vooral zichtbaar en tastbaar dankzij mensen, culturele instellingen, verenigingen en samenwerkingen.

Oss heeft mooie instellingen, een groot verenigingsleven en vele samenwerkingsvormen, zowel op professioneel als op amateurniveau. Daarnaast beschikt Oss over een rijke (cultuur)historie. Al die onderdelen dragen bij aan de cultuurbeleving en de cultuurbeoefening van inwoners van de gemeente Oss. En daarmee dus ook aan de leefbaarheid en de vitaliteit van de gemeente.

Met ons cultuurbeleid willen we bewerkstelligen dat deze waarden van cultuur in onze gemeente zo goed mogelijk ontwikkeld kunnen worden. Daarmee onderkennen we de intrinsieke waarde van cultuur, maar ook dat cultuur een wezenlijk onderdeel uitmaakt van onze Osse samenleving en dat cultuur bijdraagt aan het leef- en vestigingsklimaat. Waar in Nederland de cultuursector € 25,5 miljard toevoegt aan het Bruto Binnenlands Product (= 3,7%) en met zo'n 300.000 banen goed is voor 4,5% van de werkgelegenheid in ons land, zal die verhouding in Oss niet veel anders liggen.

4.2. Beleidspijlers 2021 en verder

Het visiedocument 'De Waarde van Cultuur' bevat de nodige ambities en aanbevelingen. In de kern stellen de instellingen voor in te zetten op drie speerpunten van beleid:

1. *Toegankelijkheid van kunst en cultuur.* Om de lokale verankering van de relatie tussen de Osse samenleving en de culturele instellingen vorm te geven, zetten de instellingen in op meer inhoudelijke samenwerking.
2. *Meer samenwerking en synergie.* Samenwerken en synergie zoeken is een continu proces dat wat de instellingen betreft ook de komende jaren verder wordt uitgebouwd. Het initiatief van de Cultuurtafel als structureel periodiek directieoverleg kan daarbij worden benut.
3. *Nog betere (en meer) cultuureducatie.* Voor de instellingen blijft OKVO de belangrijkste eerste kennismaking met cultuur en met de zes culturele kernvoorzieningen in Oss. De instellingen hebben de ambitie om een pendant voor het Voortgezet Onderwijs te ontwikkelen.

Met de speerpunten *Toegankelijkheid van kunst en cultuur* en *Nog betere (en meer) cultuureducatie* zetten de culturele instellingen in hun visiedocument nadrukkelijk in op de sociale waarde van cultuur. Het speerpunt *Nog meer samenwerking en synergie* is naar ons idee een middel om de speerpunten 1 en 3 beter te bereiken.

Wij onderschrijven deze speerpunten. Dat betekent dat we het accent op de sociale waarde van cultuur in het beleid voor de komende jaren met overtuiging willen verankeren. Daarom geven we ook als titel aan deze cultuurnota 2021 en verder: *Cultuur verbindt OnSS*.

Het accent op de sociale waarde van cultuur betekent niet dat we geen oog hebben voor de intrinsieke en de economische waarde van cultuur. Deze waarden willen we wel degelijk ook bedienen. En dat kan door actief in te zetten op behoud van een vitale culturele infrastructuur waar kunst getoond, beleefd en genoten kan worden. Dat vraagt enerzijds om maatregelen om onze instellingen door de Coronacrisis te loodsen, maar ook om onze culturele infrastructuur mee te laten groeien met de eisen van deze tijd en ook met de groei van onze gemeente. Voor de meeste grote cultuurinstellingen in Oss geldt dat zij voor een forse transitie staan. Bij de een is die transitie organisatorisch van aard, bij de ander gaat het om vernieuwing qua accommodatie en in sommige gevallen betreft de opgave zowel organisatie als accommodatie.

Voor zover het transitie qua accommodaties betreft is het onze ambitie te komen tot aantrekkelijke culturele voorzieningen die bijdragen aan stedelijke ontwikkeling en daarmee ook een economisch belang dienen. Met de beoogde huisvesting van Bibliotheek Oss en Stadsarchief Oss in het Warenhuis en de ambitie om Theater De Lievekamp van (ver)nieuwbouw te voorzien, willen we niet alleen het voorzieningenniveau upgraden, maar waar mogelijk ook een impuls geven aan gebiedsontwikkeling, gecombineerd met wonen, bedrijvigheid of zorg en welzijn.

Tegen bovenstaande achtergrond benoemen we voor de periode 2021 en verder als belangrijkste beleidspijlers:

- *Behoud van een vitale culturele infrastructuur*, waarin we inzetten op het behoud van een breed, divers en sterk cultureel voorzieningenniveau, inzetten op het door de crisis loodsen van onze culturele instellingen en uitgangspunten benoemen voor de transitieopgaven die we voorzien om een eigentijds voorzieningenniveau te behouden.
- *Cultuur verbindt*, waarin we inzetten op gezamenlijke programma's van het culturele veld voor intensivering van cultuureducatie en cultuurparticipatie.

5. Beleids pijler Behoud van een vitale culturele infrastructuur

5.1. De crisis voorbij

Sinds maart 2020 is de samenleving ingrijpend veranderd vanwege Covid-19. De samenleving is deels tot stilstand gekomen. Mensen worden op zichzelf teruggeworpen en elkaar ontmoeten anders dan online, is er voorlopig maar beperkt mogelijk.

Het is niet te voorzien wat de gevolgen voor de cultuursector zijn op de middellange en lange termijn. Dat is sterk afhankelijk van hoe lang de coronamaatregelen duren en hoe snel deze kunnen worden afgeschaald. Bij iedere stap onderzoeken we wat de mogelijkheden voor publieksactiviteiten zijn. We zullen de effecten zeker nog het komende jaar, maar waarschijnlijk langer merken.

Bij cultuur spelen onder meer de volgende vragen. Wordt de 1,5 meter-samenleving het nieuwe normaal? Hoe lang zal deze gelden? Hoeveel bezoekers kunnen er dan in het theater, het museum, het cultuurpodium en de bibliotheek? Hoeveel bezoekers kunnen nog verantwoord bij een festival zijn? Als dat bijvoorbeeld een derde van het oorspronkelijk aantal bezoekers is, wat moet dan de nieuwe businesscase worden van instellingen? Hoe werkt de culturele sector aan nieuwe manieren om kunst te maken en te presenteren? Mogen dansers elkaar weer aanraken? Is er een alternatief voor gezamenlijk repeteren bij amateurverenigingen? En hoe gaat het publiek reageren; durft men nog met honderden of duizenden mensen in één ruimte te zijn? Zijn bezoekers nieuwsgierig naar en bereid om kunst en cultuur in een nieuwe setting bij te wonen? Wat doet dat met de beleving en het feit dat cultuur ook ontmoeting betekent? Liggen hier nieuwe – nu nog onontdekte – kansen?

Op bovenstaande vragen hebben we de antwoorden nog niet en de huidige situatie noodzaakt ons om realistisch te zijn. Daarom gaan wij ervan uit dat wij tenminste 2021 nodig hebben om het fundament voor de cultuursector, ons culturele voorzieningenniveau overeind te houden. Zonder deze infrastructuur is het creëren van aanbod niet mogelijk. Dat is een eerste opgave. Daarnaast zal creativiteit ongetwijfeld tot nieuwe kansen leiden. Hoe weten we nu niet, maar gelukkig zien we nu al dat onze instellingen nieuwe wegen zoeken om toch een publiek, hoe bescheiden in omvang ook - te kunnen bedienen. We zien ook dat inwoners behoefte hebben aan cultuur, samenzijn en beleving. Dat geeft vertrouwen voor de toekomst.

5.2. Transitieopgaven kernvoorzieningen

Uitgangspunten

De culturele infrastructuur van Oss kent zes grote, dragende instellingen. Het gaat daarbij om instellingen die elk voor zich een belangrijk deel van onze cultuur- en erfgoedsector bestrijken en die beschikken over een professionele (kern-)organisatie en een vaste accommodatie. Zoals we in hoofdstuk 7 nader toelichten, noemen we deze instellingen de *kernvoorzieningen* van onze culturele infrastructuur.

Dit wil niet zeggen dat we ons amateurveld minder belangrijk vinden. Dit amateurveld is juist voorwaarde om cultuur breed in onze gemeente vorm te geven. Het is een belangrijke voedingsbodem en inspiratiebron. Daarom hebben we ook de Subsidieregeling Cultuurfonds Amateurkunst in het leven geroepen.

De kernvoorzieningen van de Osse culturele infrastructuur zijn: Museum Jan Cunen, Theater De Lievekamp, Cultuurpodium Groene Engel, Bibliotheek Oss, Stadsarchief Oss en Muzelinck Centrum voor de Kunsten. We zijn trots op deze kernvoorzieningen en hebben ze ook nodig om het culturele aanbod in en voor de gemeente te kunnen borgen. Voor elk van deze kernvoorzieningen geldt dat zij goed toegerust moeten zijn voor de taken waar ze voor staan. Dit vraagt doorlopend aandacht voor de kwaliteit van organisatie en accommodatie, voor een professionele bedrijfsvoering en het flexibel inspelen op ontwikkelingen in onze maatschappij. Op gezette tijden zal sprake zijn van een noodzakelijke upgradering, reset of transitie om de voorziening weer geheel aan de eisen van deze tijd te laten voldoen en klaar te stomen voor de toekomst. We blijven daarmee inzetten op cultureel ondernemerschap, dit is noodzakelijk voor behoud van onze kernvoorzieningen.

In de afgelopen tijd is duidelijk geworden dat er bij elk van onze culturele kernvoorzieningen een forse transitieopgave ligt. Bij de ene kernvoorziening heeft de transitie betrekking op de organisatie, bij de andere kernvoorziening gaat het om een transitie in de accommodatie. In een enkel geval is de transitie feitelijk al uitgevoerd, maar is nog sprake van 'nazorg'; in andere gevallen is de transitie volop gaande of staan we aan de vooravond van een transitie.

We vinden het van belang om enkele richtinggevende uitgangspunten bij deze transitieopgaven te benoemen:

- *Passend voorzieningenniveau.* Zoals aangeven in het Coalitieakkoord en recent ook vastgelegd in de Prioriteitennota en de Programmabegroting willen we Oss een goede woon-werk-gemeente laten zijn, met aandacht voor bereikbaarheid, leefbaarheid en een aantrekkelijk voorzieningenniveau dat past bij een gemeente met zo'n 100.000 inwoners. Voor wat betreft de culturele kernvoorzieningen betekent dit dat de organisaties en accommodaties op orde moeten zijn en moeten voldoen aan de eisen die daar functioneel aan gesteld worden. De basis op orde.
- *Centrumfunctie.* Oss vervult in toenemende mate een centrumfunctie tussen 's-Hertogenbosch en Nijmegen. Onze gemeente kent qua voorzieningen een verzorgingsgebied van 200.000 a 300.000 inwoners in de regio. In het bijzonder onze culturele kernvoorzieningen zijn van belang voor het versterken van onze centrumfunctie. Dat betekent dat onze kernvoorzieningen niet alleen functioneel op orde moeten zijn, maar als het even kan ook iets extra's moeten bieden. We willen dat onze culturele kernvoorzieningen 'gezien worden' en aantrekkingskracht uitoefenen op inwoners van onze gemeente, de regio en ook op bezoekers van buiten de regio.
- *Gebiedsontwikkeling.* Met onderscheidende culturele kernvoorzieningen willen we ook impulsen geven aan gebiedsontwikkeling in de directe omgeving. Een aantrekkelijke nieuwe cultuuraccommodatie kan katalysator zijn voor meer beleving en dynamiek in onze binnenstad door de komst van bijvoorbeeld nieuwe winkels, uitgaansleven en stedelijk wonen.
- *Multifunctioneel gebruik.* Hoewel de culturele kernvoorzieningen elk een eigen werkveld of discipline binnen de cultuur- en erfgoedsector bedienen - hetgeen specifieke eisen stelt aan organisatie en accommodatie - willen we dat onze kernvoorzieningen flexibel en multifunctioneel mogelijk in gebruik zijn.
- *Centrum – wijk.* Onze culturele kernvoorzieningen liggen in het centrum van Oss. Dat is logisch. Niettemin zien we graag dat onze culturele kernvoorzieningen waar mogelijk en zinvol zich ook manifesteren buiten de muren van hun vaste accommodatie en in hun programmering gebruik maken van de wijkcentra in Oss en de dorpshuizen in de omliggende kernen.

Onderstaand lopen we de transitieopgaven bij elk van onze kernvoorzieningen langs. Daarbij tekenen we aan dat we in deze cultuurnota niet uitputtend kunnen zijn en ook niet willen zijn. Elke transitie-opgave kent z'n eigen dynamiek en tempo. We zullen de aanstaande transitieopgaven goed voorbereiden en wanneer dat aan de orde is een plek geven in de Uitvoeringsagenda's. Vanzelfsprekend zullen de aanstaande transitieopgaven - in samenhang maar niet in afhankelijkheid - elk afzonderlijk leiden tot een concreet voorstel waarover de raad kan besluiten.

Museum Jan Cunen: 'De luiken open!'

Sinds 1 januari 2016 is Museum Jan Cunen een zelfstandige stichting, en daarmee ontvlochten uit de gemeentelijke structuur. Sindsdien geeft een nieuw team vorm aan een nieuwe missie: *met museale activiteiten midden in de maatschappij staan en bijdragen aan het creatieve vermogen en de sociaal-economische ontwikkeling van Oss en het Maasland*. Dat is een behoorlijke opgave, want het museum moet dit doen met minder formatie dan voor de verzelfstandiging.

In zijn '100 dagen brief' geeft de nieuwe directeur aan dat het museum zijn 'soft power' ten volle wil benutten en 'de luiken open wil zetten'. Het kijkt daarom voortdurend of het aanbod en de tentoonstellingen écht impact hebben; of ze aansluiten bij wat er leeft. Dit valt onder te verdelen in een aantal speerpunten:

- Het museum wil *aanwezig* zijn. Als een enerverend museum in de regio mét nationale uitstraling. Het noemt zichzelf 'een museum in transitie dat groeit in verbeelden en verhalen, waarbij 'kleurrijk', 'open', 'verbindend' en 'inspirerend' de vier kernwaarden zijn.
- Vertrekpunt is het lokale erfgoed, de geschiedenis van de stad. Die geschiedenis kan niet alleen worden getoond aan de hand van collectie, maar kan ook inspiratiebron zijn voor hedendaagse kunstenaars.
- Voor wat betreft de hedendaagse kunst is de ambitie niet zozeer hier te laten zien wat andere grote, musea beter kunnen, maar springplank te bieden voor jong talent uit de regio.

- Het museum is een prachtige plek voor intieme optredens, zowel voor dans, drama als muziek, maar ook voor sociale of maatschappelijke projecten. De buitenruimte, het prachtige parkje en de muziekkiosk lenen zich bij uitstek voor mooie cross-overs en ook buiten de museumhekken kan de collectie een grotere rol spelen.
- Het museum is geen zalencentrum, maar blaast wel zijn openbare functie nieuw leven in: laagdrempelig, met een accent op ontmoeting en uitwisseling, betaald en/of onbetaald, op een manier die past bij de allure van Villa Constance.
- Het museum wil actief aan de slag met andere doelgroepen. Het museum zegt dit verplicht te zijn aan zijn DNA, maar ook aan het huidige tijdsgewricht en zijn maatschappelijke taak.
- De programmering moet authentiek en onderscheidend zijn.

Het museum heeft inmiddels een concreet meerjarenprogramma opgesteld (*Museum Jan Cunen is van OnSS*²), waarvoor het financiering zoekt bij o.a. de landelijke cultuurfondsen. Kernpunten in dit meerjarenprogramma zijn:

- Realisering van een vaste erfgoedpresentatie 'Wonderkamer' met topstukken uit de collectie.
- Uitbreiding activiteiten cultuureducatie.
- Activiteiten en collectiepresentaties op 'maatschappelijke locaties', waaronder zorginstellingen.
- Programmering buitenruimte rondom het museum c.q. het park, samen met parkmanifestaties.

De museumaccommodatie heeft bij gelegenheid van de verzelfstandiging een upgrading gekregen, waarbij goede horeca en meer m2 voor tentoonstellingen beschikbaar is gekomen. Wat wel in de bedoeling heeft gelegen, maar nog niet is gerealiseerd is een adequate klimatisering en beveiliging van het gebouw. Het museum voldoet nu niet aan standaard normen, waardoor andere musea terughoudend zijn in bruiklenen, hetgeen een beperking vormt voor het maken van aantrekkelijke tentoonstellingen.

² Het woordbeeld *OnSS* in de titel *Cultuur verbindt OnSS* hebben we met instemming van Museum Jan Cunen hieraan ontleend

We zijn positief over de ambities van het museum. We gaan ervan uit dat het museum de ambities weet te realiseren binnen het subsidieniveau dat wij als gemeente thans beschikbaar stellen. Voor wat betreft de klimatisering en beveiliging van het gebouw zijn wij bereid te onderzoeken wat nodig is om wel aan de geldende museumnormen te voldoen. Adequate klimatisering en beveiliging is ook in het belang van onze eigen stadscollectie, die wij in beheer hebben gegeven aan het museum. Aan de hand van een uitgewerkt plan kunnen we bezien in hoeverre hiervoor externe financiering te verwerven is.

Theater De Lievekamp: 'Van theater naar kunst- en cultuurcluster'

Theater De Lievekamp heeft zich in de afgelopen jaren ontwikkeld van een enigszins ingetogen theater met veilige programmering tot een zelfbewust, actief theater met een onderscheidend profiel. Dat onderscheidende profiel bestaat uit:

- Ambitieuze programmering die voorziet in meer genres en meer gesubsidieerd aanbod uit het landelijke circuit;
- Verbinding met de stad, waarvoor De Lievekamp een nieuwe programmalijn 'Theater van de Stad' heeft ontwikkeld. 'Theater van de Stad' beoogt nieuwe doelgroepen bereiken met eigenzinnige podiumactiviteiten, in samenwerking met lokale partners.
- Gastvrijheid. De Lievekamp wil een 'warm theater' zijn waar het publiek zich welkom voelt. Daarbij gaat bijzondere aandacht uit naar doelgroepen die niet gewend zijn naar het theater te komen.

De afgelopen jaren is ook veel energie gestoken in de bedrijfsvoering. Al met al staat Theater De Lievekamp er goed voor: de bezoekersaantallen vertonen (tot aan Corona) een stijgende lijn en het theater schrijft zwarte cijfers (tot aan Corona).

Theater De Lievekamp heeft een toekomstplan opgesteld dat op inhoud voorziet in:

- Verdere versterking van de programmering o.a. met internationaal aanbod. Hiermee wil De Lievekamp haar positie van regionaal theater uitbouwen.
- Verbreding van het profiel tot een kunst- en cultuurcluster. Dit betekent dat De Lievekamp meerdere culturele functies wil doorontwikkelen; naast theaterprogrammering ook film, pop en cultuureducatie.

- Continuering van de succesvolle programmalijn 'Theater van de Stad'. De Lievekamp heeft een duidelijke visie op haar rol binnen inclusie en diversiteit. Al in 2017 heeft Lievekamp met het project 'Theater van de Stad' ingezet op het ontwikkelen van programma-aanbod waarbij óók rekening wordt gehouden met de kwetsbaarste personen en groepen uit de Osse samenleving. Door hen een plek te geven op het podium zélf, of uit te nodigen om de drempel van het theater over te stappen en te genieten van een betekenisvol moment in de theaterzaal, is speciaal met en voor hen programma-aanbod ontwikkeld en gecreëerd.

De komende jaren zal geprogrammeerd worden langs vier parallelle programmalijnen:

- Het professionele programma;
- Voor en met het amateurveld;
- Nieuwe theatervormen ('als je niet vindt wat je zoekt, maken we het voor je');
- Cross-sectoraal Theater van de Stad (programma met en voor kwetsbare personen of groepen).

Met deze programmalijnen zet De Lievekamp in op het bereiken van een breder en groter publiek. Maar bovenal wil De Lievekamp een divers en inclusief theater zijn, een theater voor iedereen. Het accent zal de komende jaren dus vooral op de programmalijn Theater van de Stad komen te liggen.

Het toekomstplan van De Lievekamp gaat ook uit van de realisering van een (ver)nieuw(d) theater. De bestaande accommodatie voldoet niet meer aan de eisen van deze tijd. De Lievekamp heeft in de ideale situatie een huisvestingsplan dat voorziet in een eigentijdse theatervoorziening met o.a.:

- Een grote zaal met volwaardig podium en toneeltoren;
- Een middenzaal met inschuifbare tribune, die ook voor popconcerten kan worden gebruikt;
- Nieuwe Vestzakzaal, waar met name Theater van de Stad - projecten plaatsvinden en waar lokale talenten het podium krijgen;
- Enkele multifunctionele zalen die zowel commercieel kunnen worden benut voor de verhuur- en congresfunctie, maar ook kunnen worden gebruikt als oefenruimte voor amateurverenigingen en voor educatieve doeleinden, o.a. voor de Muzelinck.

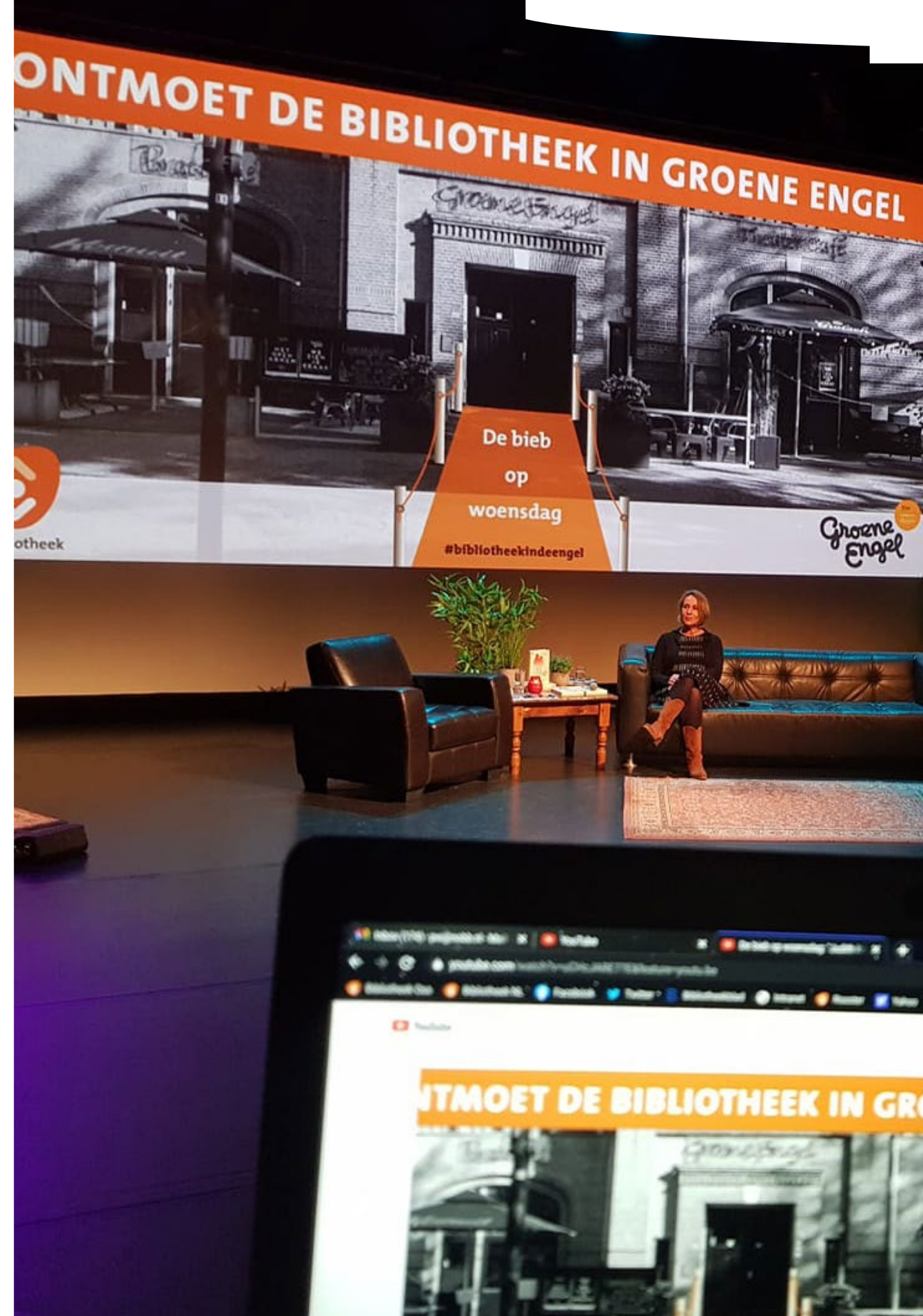
Het versterken van de regionale aantrekkingskracht onderschrijven wij van harte. Ook over de nieuwe programmalijn 'Theater van de Stad' zijn wij enthousiast. Waar we in de afgelopen jaren hebben kunnen voorzien in cofinanciering voor een eerste programma (2019-2021), zijn wij bereid te onderzoeken of dit ook voor een volgende periode mogelijk is, wanneer dat noodzakelijk is voor het verkrijgen van externe financiering. Wij plaatsen bij het toekomstplan van De Lievekamp wel de kanttekening dat afstemming met andere culturele instellingen noodzakelijk is. Zo moeten ambities op het gebied van popprogrammering goed worden afgestemd met Cultuurpodium Groene Engel. En de beweging naar het sociaal domein en programmering op 'maatschappelijke locaties' zien we ook bij de andere culturele instellingen.

Cultuurpodium Groene Engel: 'Terug naar de basis en volle kracht vooruit!'

Cultuurpodium Groene Engel wil, met het recent door de raad ondersteunde nieuwe businessplan, toe naar een concept met meer thematische programmering. Daarmee kan een breder publiek worden aangesproken, meer exposure worden behaald en een mix van cultuurvormen worden aangeboden. De nieuwe, thematische programmering komt op twee manieren tot stand: top-down (jaarlijks terugkerend en op initiatief en verantwoordelijkheid van het Cultuurpodium) en bottom-up (incidenteel, in co-creatie met bezoekers en geïnteresseerden).

Cultuurpodium Groene Engel wil proactief brede samenwerkingsverbanden aangaan met lokale organisaties en instellingen. De samenwerking met Theater De Lievekamp, de centrum (horeca-)ondernemers en het Warenhuis, heeft daarbij prioriteit. Om de maatschappelijke rol en de lokale verankering van het Cultuurpodium verder te versterken is ook de verbinding met onderwijs van belang.

Naast deze inhoudelijke slag is de commerciële horeca afgestoten. De brasserie is verhuurd aan een horecaondernemer. De overige horeca in het pand (in het voormalige café en in de zaal) geschiedt op para-commerciële basis. In de woorden van Cultuurpodium Groene Engel zelf: "We zijn er voor de cultuur, het biertje en de bitterbal." De organisatie is nagenoeg geheel vernieuwd. In het afgelopen jaar is een deel van het horecapersoneel, een deel van het bestuur en de coördinator van het cultuurpodium teruggetreden. Er is een nieuwe, enthousiaste ploeg mensen die invulling gaan geven aan het nieuwe concept.

Als gemeente vinden we dat Cultuurpodium Groene Engel een unieke combinatie van film, podiumkunsten (muziek en theater) en cultuureducatie biedt in onze gemeente. We streven daar onverkort naar omdat we het cultuuraanbod (experimenteel/ontdekkend/schurend) van Cultuurpodium Groene Engel belangrijk vinden voor onze inwoners en voor de attractiviteit van onze gemeente. Ook is een bloeiend cultuurpodium belangrijk voor een bruisende binnenstad. Met het nieuwe bestuur, de nieuwe directie van Cultuurpodium Groene Engel en de steun van de gemeenteraad is wat ons betreft een goede basis gelegd voor een succesvol en duurzaam cultuurpodium.

Bibliotheek Oss: 'Betrokkenheid en ondernemerschap in een nieuw Warenhuis'

De dienstverlening van de bibliotheek is erop gericht de zelfredzaamheid van de inwoners van Oss te vergroten en hen zo volwaardig deel te laten nemen aan de Osse samenleving. Bibliotheek Oss doet dit door invulling te geven aan de vijf kernfuncties van het bibliotheekwerk:

- Het ter beschikking stellen van kennis en informatie;
- Het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
- Het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
- Het organiseren van ontmoeting en debat;
- Het kennis laten maken met kunst en cultuur.

Waar vroeger vooral de uitlening centraal stond, gaat het tegenwoordig veel meer om de persoonlijke ontwikkeling van inwoners. Niet op basis van aanbod, maar op basis van de uitdagingen waar de (lokale) samenleving voor staat. De bibliotheek adresseert deze uitdagingen door bijvoorbeeld het initiëren van of betrokkenheid bij een Taalhuis, een 'Ontdeklab', Columbus (een serie workshops voor kinderen), Leesexpeditie XL (waarbij jongeren voorlezen aan ouderen),

De moderne bibliotheek is een plek waar maatschappelijke betrokkenheid en cultureel ondernemerschap elkaar ontmoeten. Bovendien is er ruimte voor actief burgerschap: wie met een bepaald thema aan de slag wil, kan dit doen in samenspraak met de bibliotheek. De bibliotheek is een plek voor lezingen, ontmoetingen, debatten, muziek, films, leeskringen en podium voor uiteenlopende maatschappelijke initiatieven. De link met het onderwijs ligt voor de hand: formeel en informeel leren, uitdagen, vragen stellen en antwoorden faciliteren.

We zijn positief over de wijze waarop Bibliotheek Oss invulling geeft aan haar opdracht. De beweging die al een paar jaar gemaakt wordt om minder te denken in aantallen uitleningen, maar burgers te helpen de weg te vinden in de hedendaagse, complexe informatiemaatschappij en diensten aan te bieden die bijdragen aan zelfredzaamheid en participatie van onze inwoners, onderschrijven wij van harte. De Coronacrisis heeft erg duidelijk laten zien welke belangrijke rol bibliotheken innemen in onze maatschappij.

Inmiddels is besloten om Bibliotheek Oss te herhuisvesten op een centrale plek in de binnenstad. Beoogde locatie is het gebouw waar voorheen de V&D gevestigd was, het Warenhuis. Bibliotheek Oss heeft een visie ontwikkeld op de 'Bibliotheek van de toekomst'. Bibliotheek Oss staat een laagdrempelig, multifunctioneel gebouw voor ogen, dat ruimte biedt aan een breed scala van activiteiten en diensten: van informatievoorziening tot tentoonstellingen en concerten. Van ontmoeting en debat tot educatie en zelfontplooiing. Bibliotheek Oss, Stadsarchief Oss, Centrummanagement Oss en Global Goals zijn de vaste bewoners, maar in de programmering kunnen ook andere Osse instellingen meedoen. We zien ernaar uit om met het Warenhuis een aantrekkelijke publieksfunctie aan ons centrum toe te kunnen voegen.

Stadsarchief Oss: 'Erfgoedcentrum dat het verhaal van Oss vertelt'

Stadsarchief Oss brengt mensen gevraagd en ongevraagd in aanraking met de lokale geschiedenis, zowel binnen als buiten de muren van het archief. Stadsarchief Oss is een erfgoedkennis- en expertisecentrum met een unieke collectie over de regio Oss.

De kernactiviteiten van het Stadsarchief zijn:

- Beheer en ontsluiting van de archiefcollectie (documenten, foto's, negatieven, films, kaarten);
- Educatieve programma's voor het onderwijs;
- Publicaties en reportages;
- Tentoonstellingen;
- Lezingen;
- Vraagbaak rondom erfgoed.

Na de verzelfstandiging en loskoppeling van Museum Jan Cunen moet het Stadsarchief Oss het werk zien te klaren met minder betaalde krachten. Als onderdeel van de bibliotheekorganisatie wordt deze bezuiniging zo goed mogelijk opgevangen door in de backoffice werkzaamheden te bundelen.

Speerpunten voor Stadsarchief Oss in de komende beleidsperiode zijn:

- Verdere ontwikkeling als erfgoedcentrum voor de regio.
- Komen tot een vaste presentatie over de geschiedenis van Oss op een aantrekkelijke locatie in het centrum.
- Collectiepresentaties en reizende tentoonstellingen op 'maatschappelijke locaties'.
- Huisvesting met meer eigen identiteit.

Het Stadsarchief Oss heeft zoals aangegeven beperkte middelen ter beschikking. We zien een toenemende belangstelling voor erfgoed in onze gemeente, landelijk en in de regio. Een goede afstemming over de activiteiten van het Stadsarchief Oss in relatie tot ons erfgoedbeleid en de ontwikkelingen op dat gebied is belangrijk.

De overgang die Stadsarchief Oss heeft gemaakt naar Bibliotheek Oss onderschrijven wij nog steeds. Het stadsarchief heeft baat bij een inbedding in een sterke organisatie. Met de verhuizing van de bibliotheek naar het Warenhuis in het centrum, zal ook het Stadsarchief Oss meeverhuizen. Wij begrijpen de behoefte aan een eigen identiteit qua presentatie en huisvesting. Hierin kan mogelijk worden voorzien in het Warenhuis. Waar we ook ruimte proberen te vinden voor een vaste erfgoedpresentatie. De ambitie van Stadsarchief Oss om zich verder te ontwikkelen als erfgoedcentrum van de regio onderschrijven wij. Hiervoor zijn naar onze mening niet zozeer extra middelen nodig, maar goede samenwerking met andere erfgoedorganisaties, ook op provinciaal niveau.

Muzelinck: 'Bruggenbouwer in cultuur'

Muzelinck zet zich in om samen met partners in het onderwijs, het sociaal domein en het amateurveld te bewerkstelligen dat alle mensen deel kunnen nemen aan en genieten van kunst en cultuur. Muzelinck maakt zich sinds jaar en dag hard voor:

- Inclusieve cultuurdeelname voor iedereen;
- Cultuureducatie van jongs af aan.
- Levendig en duurzaam amateurveld;

Recent heeft Muzelinck een nieuw koersdocument opgesteld. Met dit koersdocument bekrachtigt Muzelinck haar brede functie in cultuureducatie en cultuurparticipatie. Muzelinck haalt vragen op uit de samenleving, vertaalt deze samen met betrokken partijen in programmalijnen en geeft dit vervolgens terug aan opdrachtgevers en maatschappelijke partners. De rol zal een beetje vergelijkbaar zijn met de rol van het SEC (Sport Expertise Centrum) binnen het sportdomein. Het nieuwe koersdocument van Muzelinck kent drie programmalijnen:

- *Kunst en geluk.* Met deze programmalijn zet Muzelinck in samenwerking met maatschappelijke partners culturele activiteiten op die bijdragen aan positieve gezondheid en zelfredzaamheid. Kunstervaring als middel voor maatschappelijk effect. In de komende vier jaar wil Muzelinck een vervolg geven aan bestaande projecten en programma's als de proeftuin in Ruwaard, maar het ontwikkelt ook nieuwe.

- *KunstOntmoeting.* In deze programmalijn staat de ontmoeting met en door Kunst centraal. Om deel te nemen aan actieve kunstbeoefening geldt voor iedereen: je moet het *kennen*, je moet het *willen* en je moet het *kunnen*. Wanneer een van deze drie niet van toepassing is, vormt dit meteen een drempel in kunstbeoefening. Met een brede aanpak richt Muzelinck zich op drempelverlaging.
- *KunstLeren.* In het onderwijs draagt Muzelinck zorg voor het verbinden van vraag en aanbod, waarbij de kwaliteit van de aanbieders wordt geborgd en wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling van cultuureducatie. Daarnaast geeft Muzelinck vorm aan de intermediaire rol en de ambities van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK). Uiteraard in afstemming met de ambities van OKVO.

Het Koersdocument geeft ook aan dat de rol van Muzelinck sterk veranderd is en verder zal veranderen. Het accent komt steeds minder te liggen op het ontwikkelen en aanbieden van eigen activiteiten, maar veel meer op het verbinden en het bemiddelen tussen vraag en aanbod. Muzelinck profileert zich als bruggenbouwer tussen organisaties en mensen, niet alleen binnen het culturele veld, maar ook in het sociale domein en het onderwijs. Muzelinck ontwikkelt zich als netwerkorganisatie. De ontwikkeling die Muzelinck doormaakt heeft ook gevolgen voor organisatie en huisvesting. In het verleden lag de nadruk binnen Muzelinck veel meer op een vastomlijnd eigen aanbod, met vaste docenten in dienst, geconcentreerd in een vaste accommodatie. Dit aanbod wordt langzaam afgebouwd, want Muzelinck opereert steeds meer als flexibele netwerkorganisatie, met wisselende coalities op wisselende locaties. Dichtbij en in de buurt van de Ossenaars.

De ontwikkeling die Muzelinck doormaakt vinden wij interessant en waardevol. De rol van Muzelinck verandert; in plaats van eigen aanbod ontwikkelt Muzelinck zich als netwerkorganisatie, bruggenbouwer en intermediair. Wij zien dat ook de andere culturele instellingen cultuureducatie en cultuurparticipatie hoog in het vaandel hebben staan en dat er een beweging van binnen naar buiten wordt gemaakt. Dat roept de vraag op welke positie Muzelinck zou kunnen krijgen in het samenspel van onze culturele instellingen en maatschappelijke partners om zoveel mogelijk Ossenaars bij het culturele leven te betrekken en de sociale waarde van cultuur zo goed mogelijk te benutten.

In de komende periode willen wij in overleg met Muzelinck bezien welke effecten de veranderende rol heeft op de organisatie en de huisvesting. Voor wat betreft de organisatie moet worden bezien in hoeverre de verschuiving van vast personeel naar netwerkorganisatie met flexibele inhuur op maat van kunstprofessionals, verder kan worden doorgezet. Ook voor wat betreft de huisvesting ligt verdere flexibilisering voor de hand, met medegebruik van ruimten bij de andere culturele kernvoorzieningen, in wijkcentra en dorpshuizen en op locatie bij maatschappelijke instellingen. Wanneer Muzelinck nu nog een eigen onderkomen heeft bij De Lievekamp, kunnen wij ons voorstellen dat in geval van herhuisvesting van De Lievekamp, de vaste accommodatie voor Muzelinck komt te vervallen. Wel zal dan de nieuwe accommodatie van De Lievekamp moeten voorzien in een enkele ruimten voor multifunctioneel gebruik, waar ook Muzelinck gebruik van kan maken. We gaan hierover het gesprek aan.

6. Beleidspijler Cultuur verbindt

6.1. Programma Cultuurparticipatie

Definitie/inhoud

Een inclusieve en diverse samenleving is een samenleving waarin iedereen meedoet, ongeacht culturele achtergrond, gender, leeftijd of beperkingen. Deelname aan cultuur biedt mensen mogelijkheden om vorm te geven aan hun identiteit en draagt daarnaast bij aan persoonlijk welbevinden. Veel mensen denken bij participatie nog te vaak aan consumptie van een product dat bij een culturele instelling 'gehaald' wordt. Terwijl bij participatie men ook aan cultuur maken en mee-maken kan denken (productie). De vraag daarbij is niet alleen: Voor wie maakt het culturele veld cultuur?, maar ook: Mét wie maakt het culturele veld cultuur?

Met het programma Cultuurparticipatie willen we de cultuurdeelname (zowel consumptie als productie) van de inwoners van Oss vergroten. En daarbij richten we ons vooral op doelgroepen voor wie cultuurdeelname geen vanzelfsprekendheid is. Dat kan het gaan om doelgroepen die vanwege beperkingen geen toegang (meer) hebben tot kunst en cultuur, maar ook om doelgroepen die vanuit hun achtergrond nog weinig kennis hebben van wat kunst en cultuur ook voor hen kan betekenen. Van belang is deze doelgroep goed scherp te hebben.

Met het programma Cultuurparticipatie willen we een betere (cross-sectorale) verbinding leggen tussen het culturele veld en het sociaal domein. Vanuit onze visie op laagdrempelig ontmoeten en onze Ontwikkelagenda Wmo ligt hier ook een uitdaging voor de culturele sector. Cultuur draagt in onze ogen bij aan een goed leefklimaat en een sterke sociale basis. Iedereen moet 'laagdrempelig en dichtbij' mee kunnen doen. In de afgelopen jaren hebben alle individuele instellingen al geïnvesteerd in programma's om kwetsbare doelgroepen op te zoeken, vaak in samenwerking met organisaties binnen het sociaal domein. Dan hebben we het niet alleen over de activiteiten van onze culturele kernvoorzieningen, maar ook van bijvoorbeeld Stichting Oss Cultureel of ZZP'ers. Dit willen we verdiepen en uitbouwen.

Strategische kansen en richtingen

- Om de connectie met het sociaal domein te verstevigen, willen we samen met maatschappelijke partners kijken naar de mogelijkheden om mensen te stimuleren (nog meer) mee te doen aan de samenleving.
- Het aanbod moet zoveel mogelijk aansluiten op de vraag/behoefte van de doelgroep door goed publieksonderzoek, maar ook door structureel contact en samenwerking met organisaties die achter de voordeur komen en de vraag/behoefte kunnen ophalen/ definiëren.
- Inwoners van Oss op een aansprekende manier in contact brengen met de historie. Specifiek aanbod creëren voor nieuwe inwoners, zowel statushouders als mensen die vanuit andere plekken in Nederland naar Oss zijn gekomen.
- De ervaring leert dat het goed is te werken aan de hand van inhoudelijke jaarthema's. Zo is in het afgelopen jaar vanuit de samenwerkende instellingen succesvol gewerkt aan activiteiten op het thema 'dementie'. Een ander thema zou bijvoorbeeld 'laaggeletterdheid' kunnen zijn. Het is aan de culturele instellingen om in overleg met partners in het sociaal domein en de gemeente te komen tot relevante jaarthema's.
- In samenwerking met de gemeente kunnen culturele instellingen binnen Oss op creatieve wijze bijdragen aan de vraagstukken die er op het gebied van WMO en jeugdzorg zijn.
- Bij grote maatschappelijke vraagstukken (zoals bijvoorbeeld bij duurzaamheid) kan de creativiteit van de culturele sector mogelijk ingezet worden om nieuwe oplossingen te zoeken of dingen bespreekbaar te maken.

Organisatie

Met het programma Cultuurparticipatie willen we de cross-sectorale samenwerking verder ontwikkelen. Daarvoor is goede afstemming en coördinatie nodig; voorkomen moet worden dat de culturele instellingen elk voor zich op zoek gaan naar dezelfde doelgroepen en samenwerkingspartners in het sociaal domein. We zien graag dat de regie voor het programma Cultuurparticipatie bij het samenwerkingsverband van de Cultuurtafel wordt belegd. Er is al volop samenwerking binnen de Cultuurtafel, maar voor dit programma wordt die samenwerking nog intensiever. Wij zien de Cultuur-

tafel als stuurgroep van het programma Cultuurparticipatie, maar ook organisaties als SOC, K26, amateurverenigingen, kunstenaars of andere creatieve ZZP-ers kunnen hierbij op projectbasis worden betrokken. Ook is het raadzaam dat gemeentelijk beleidsmedewerkers van tijd tot tijd aansluiten.

Als taken van de stuurgroep Cultuurparticipatie noemen wij:

- Inhoudelijke thema's benoemen voor een gezamenlijke programma Cultuurparticipatie.
- Afstemming, samenhang en synergie bewerkstelligen tussen de eigen programma's van individuele instellingen en het gezamenlijke programma Cultuurparticipatie.
- Coördinatie van het aanbrengen en onderhouden van contacten met samenwerkingspartners in het sociaal domein.
- Afspraken maken over het opstellen van jaarprogramma's met concrete projecten.
- Coördinatie van fondsenwerving voor activiteiten/programma's Cultuurparticipatie.
- Zorgdragen voor voldoende betrokkenheid van andere culturele instellingen, amateurverenigingen en ZZP-ers.
- Ophalen van de vraag/behoefte van de doelgroep door goed publieksonderzoek, maar ook door structureel contact en samenwerking met organisaties die achter de voordeur komen.

Onder de verantwoordelijkheid van de Cultuurtafel functioneren nu reeds twee werkgroepen:

- Werkgroep programmering (coördinatie belegd bij Muzelinck);
- Werkgroep communicatie (coördinatie belegd bij de Bibliotheek).

Wat ons betreft kan deze werkgroepstructuur gehandhaafd blijven om ook het programma cultuurparticipatie vorm te geven. Wel zal moeten worden bezien in hoeverre in de toekomst voor ondersteuning van de stuurgroep en de werkgroepen enige formatie beschikbaar moet komen. Het uiteindelijke doel is om met deze aanpak het programma Cultuurparticipatie op net zo'n goede en vanzelfsprekende manier een plek te geven in onze gemeente als het programma Cultuureducatie dat heeft.

We willen de effecten/impact van cultuurparticipatie gaan meten. We kijken daarbij niet alleen naar output (aantal activiteiten, aantal deelnemers etc.). In de prestatieafspraken met de instellingen willen we hierop sturen door het te agenderen op de bestuurlijke overleggen. Het is nog zoeken hoe we de effecten van cultuurparticipatie kunnen meten. De ervaringen die in de Proeftuin Ruwaard worden opgedaan met effectmeting, kunnen mogelijk ook worden benut voor de effectmeting van het programma Cultuurparticipatie. Ook zullen wij ons licht opsteken bij andere gemeenten die cultuurparticipatie hoog op de beleidsagenda hebben staan. We zoeken samen met het culturele veld nadrukkelijk eerst naar een goede manier van meten en vervolgens gaan we het gesprek aan over de te behalen resultaten.

6.2. Programma Cultuureducatie

Definitie/inhoud

Dit programma richt zich op een verdere verbetering van de kwaliteit en versterking van cultuureducatie op school middels OKVO en Cultuureducatie met Kwaliteit III (CMK III).

Met OKVO maken leerlingen kennis met de verschillende kunstdisciplines en alle culturele organisaties in Oss. Het aanbod van OKVO is vooral gericht op het Primair Onderwijs (PO). We zien graag dat in de komende beleidsperiode dit aanbod wordt uitgebreid naar het Voortgezet Onderwijs, het Bijzonder Onderwijs en het VMBO.

Het programma CMK III (2021 – 2024) is recent opgesteld. Voor de gemeente Oss is Muzelinck penvoerder en intermediair. CMK III zet in op een verdere verankering van cultuureducatie op school, waarbij samenwerking met culturele instellingen en aanbieders vanzelfsprekend is en iedere leerling, ongeacht afkomst of locatie, gelijke toegang heeft tot cultuureducatie. Als intermediair van CMK III begeleidt Muzelinck de scholen om cultuureducatie te implementeren in hun onderwijscurriculum, passend bij de visie en context van de school. Vanuit de brede culturele omgeving spelen kunstenaars, makers en instellingen hun rol als cultureel expert en inspirator.

De doelstellingen van CMK III zijn:

- Curriculumvernieuwing en visievorming;
 - Ontwikkeling van een doorlopende leerlijn van PO naar VO.
 - Ontwikkeling van een gezamenlijke taal en aanpak (voor Brabant) voor het onderwijs, aanbieders, culturele organisaties, intermediairs en vakopleidingen.
- Kansengelijkheid in leer- en leefomgeving;
 - Het vergroten van de toegang tot cultureel- en scholingsaanbod voor alle scholen.
 - Het verbreden van het cultuuraanbod, zodat iedere leerling zijn leefwereld kan herkennen, zowel in binnenschoolse- als buitenschoolse activiteiten.
- Professionalisering;
 - Het vergroten van de deskundigheid van iedereen in de keten rondom de leerling; aanbieders, leraren, intermediairs, pabo's en kunstvakopleidingen.
 - Het opbouwen van een structurele relatie van de aanbieder met het onderwijs.

Van belang is de activiteiten van CMK III goed af te stemmen op de activiteiten van het OKVO. Dat betekent o.a. investeren in een doorlopende leerlijn Cultuureducatie van PO naar VO.

Organisatie

Net als bij het Programma Cultuurparticipatie geldt: er is op het gebied van cultuureducatie al volop samenwerking binnen de Cultuurtafel. De wisselwerking tussen OKVO en CMK wordt hier vormgegeven. OKVO is feitelijk een zelfstandige stichting, gedragen door de kernvoorzieningen (waarvan de directeuren het bestuur vormen). Dit zal ook in de komende beleidsperiode het geval zijn.

Om te komen tot goede samenhang tussen het aanbod van OKVO en activiteiten vanuit CMK III speelt Muzelinck een belangrijke rol. Muzelinck zal als onafhankelijke intermediair van CMK III de interesse bij het VO gaan opwekken, waarbij er met name aandacht is voor een kwaliteitsslag en doorgaande leerlijnen. Zoals het culturele veld met de Cultuurtafel en OKVO zich al verenigd heeft, zo zou ook het onderwijsveld een platform voor cultuureducatie moeten krijgen. We zullen met Cultuurtafel en OKVO in overleg treden om te bezien hoe vanuit het onderwijs zo'n platformfunctie voor cultuureducatie opgezet kan worden.

7. Subsidiekader

7.1. Financieel perspectief

Algemeen

In de gemeentebegroting 2021-2024 gaan we uit van gelijkblijvend budget voor de cultuursector. Het subsidieniveau aan de culturele instellingen, regelingen en fondsen blijft dus op peil. Wel zullen we de subsidies indexeren. In aanvulling op de structurele subsidies voorzien wij onderstaande financiële effecten waar we oplossingen voor zoeken. Zoals in de inleiding aangegeven laten we hierbij de subsidies voor het amateurveld buiten beschouwing.

Nog onduidelijk is wat de financiële gevolgen van de coronacrisis zijn in 2021 en daarna. Afhankelijk van de mate waarin steunmaatregelen effectief zijn en tot wanneer die van toepassing moeten zijn, kunnen we bepalen wat de financiële gevolgen hiervan voor de gemeentebegroting.

Beleidspijler *Behoud van een vitale culturele infrastructuur*

Voor de grote transitie-opgaven waar ook (her-)huisvesting aan de orde is geldt dat we deze per dossier met de gemeenteraad zullen bespreken. Door deze cultuurnota zullen ontwikkelingen altijd in samenhang met elkaar plaatsvinden, maar we houden ook flexibiliteit in deze grote opgaven door ze niet afhankelijk van elkaar te maken. Op dit moment kunnen we nog niet overzien om welke bedragen het gaat en hoe we die denken te dekken.

Beleidspijler *Cultuur verbindt*

Voor het programma Cultuureducatie geldt dat de financiering de komende jaren geborgd is met de beschikbare middelen voor OKVO (€34.244,-) en de matchingsgelden die wij beschikbaar stellen voor CMK 3 (€72.250,- inclusief de OKVO-subsidie en de subsidieverhoging in de begroting 2021-2024).

Voor het programma Cultuurparticipatie gaan we op zoek naar een financiële basis. Elk van de culturele kernvoorzieningen zal een deel van het programma Cultuurparticipatie uitvoeren en daarvoor budget nodig hebben. Voor deze uitvoeringskosten is budget te krijgen bij fondsen, waaronder de Impulsgelden van de provincie, het landelijke fonds Cultuurparticipatie en het VSB-fonds.

Denkbaar is dat met een intensivering van de programma's Cultuureducatie en Cultuurparticipatie ook meer behoefte komt aan personele capaciteit. We stellen voor te bezien in hoeverre op termijn personele capaciteit bij Muzelinck kan worden vrijgespeeld om de uitbreiding van de programma's Cultuureducatie en Cultuurparticipatie te bemensen.

7.2. Inrichting culturele infrastructuur; subsidiegebouw

Kernvoorzieningen

De grote professionele instellingen vormen de kernvoorzieningen van onze culturele infrastructuur. We onderscheiden 6 kernvoorzieningen:

- Cultuurpodium Groene Engel;
- Theater De Lievekamp;
- Muzelinck, Centrum voor de Kunsten;
- Museum Jan Cunen;
- Bibliotheek Oss;
- Stadsarchief Oss.

Voor wat betreft de laatste (Stadsarchief Oss) merken wij op dat deze kernvoorziening weliswaar onderdeel is van de bibliotheekorganisatie, maar wel een eigen profiel kent, met specifieke publieksactiviteiten en een eigen netwerk. In de subsidierelatie met Bibliotheek Oss zijn de middelen voor Stadsarchief Oss geormerkt met afzonderlijke prestatieafspraken. Stadsarchief Oss beschouwen wij daarom als een afzonderlijke kernvoorziening.

Voor elk van de kernvoorzieningen geldt dat het om instellingen gaat met een bewezen staat van dienst in de gemeente Oss. Instellingen ook die voor hun exploitatie te maken hebben met een gebouw, personeel en een regulier programma. Ons subsidiebeleid voor deze kernvoorzieningen is gericht op continuïteit. We verlenen subsidie voor onbepaalde tijd. Wel herijken we periodiek de subsidieafspraken met de kernvoorzieningen op basis van actueel cultuurbeleid.

Meerjarenvoorzieningen

De zes kernvoorzieningen vormen het fundament van onze culturele infrastructuur. Op dit fundament kunnen ook andersoortige organisaties en initiatieven tot wasdom komen. Organisaties en initiatieven die minder vast zitten aan dure gebouwen en personeel, die flexibel kunnen programmeren op het snijvlak van professioneel en amateur. Dit type voorzieningen noemen wij: meerjarenvoorzieningen. Met deze meerjarenvoorzieningen willen wij steeds afspraken maken voor een beleidsperiode van vier jaar. Dat geeft vastigheid, maar niet voor onbepaalde tijd. Om de vier jaar kunnen we heroverwegen of continuering van de subsidie wenselijk is, dan wel dat ruimte gecreëerd moet worden voor weer nieuwe organisaties en initiatieven die zich manifesteren en die een plek in onze culturele infrastructuur verdienen. Een beoordeling van wel/niet subsidie voor een volgende periode van vier jaar zal mede genomen worden in het licht van de ambities en doelstellingen van nieuw cultuurbeleid.

Op dit moment onderscheiden wij de volgende meerjarenvoorzieningen:

- Oss Cultureel
- K26
- CMK III

Om te bepalen of een meerjarenvoorziening ook voor een volgende beleidsperiode van vier jaar in aanmerking komt zullen we in 2023 een tussentijdse evaluatie uitvoeren die kan worden beschouwd als een vooraankondiging. Dat kan een positieve vooraankondiging zijn, maar ook een negatieve, namelijk de aankondiging van beëindiging van subsidie bij ongewijzigd beleid. Bij de (tussen-)evaluatie zullen wij beoordelen op:

- Artistieke prestaties;
- Maatschappelijk effect;
- Publieksbereik;
- Bijdrage aan de doelstellingen van het cultuurbeleid;
- Bedrijfsvoering.

Incidentele (project-)subsidies

Sinds kort kennen we een cultuurfonds om incidentele activiteiten/projecten mogelijk te maken: Subsidieregeling Cultuurfonds Amateurkunst. Dit fonds zorgt voor de nodige flexibiliteit in het culturele aanbod van Oss. Ook biedt dit fonds kansen voor nieuwe initiatieven en van andere organisaties en creatieven uit het culturele veld. Denkbaar is dat nieuwe initiatieven uitgroeien tot jaarlijks terugkerende activiteiten. In dat geval biedt het subsidiegebouw de mogelijkheid om door te groeien tot de categorie 'meerjarenvoorzieningen'.

Incidenteel

- Eenmalige projecten
- O.a. Fonds Amateurkunst

Meerjarenvoorzieningen

- Activiteiten/programma's met doorlopend/terugkerend karakter
- Subsidie voor een periode van 4 jaar

Kernvoorzieningen

- Professionele instellingen, vast personeel/gebouw
- Beleid gericht op continuïteit; subsidie voor onbepaalde tijd

7.3. Subsidieafspraken

Budget-prestatieafspraken

Met de kernvoorzieningen zullen wij gekoppeld aan de subsidiebeschikking jaarlijkse budget-prestatieafspraken maken. Deze budget-prestatieafspraken hebben betrekking op:

- Kernactiviteiten: aard en omvang programmering; publieksbereik (aantallen en doelgroepen).
- Mate waarin de activiteiten bijdragen aan de uitvoering van het nieuwe cultuurbeleid en de vastgestelde programmalijnen.
- Maatschappelijke impact die de activiteiten op de Osse samenleving hebben.

Voor wat betreft het laatste zijn we nog op zoek naar een geschikte en werkbare methodiek om de impact te kunnen bepalen. Daartoe kunnen wij o.a. leren van hoe de maatschappelijke effecten worden gemeten in de Proeftuin Ruwaard.

Governance codes

Landelijk zijn drie codes ontwikkeld voor de culturele sector. De Governance Code Cultuur wordt al in Oss toegepast, maar we willen ook de twee anderen in Oss agenderen.

- De Governance Code Cultuur (geactualiseerd in 2019). De Governance Code Cultuur biedt een normatief kader voor goed bestuur en toezicht in culturele organisaties. Governance gaat over het besturen en de continuïteit van organisaties. Daarnaast speelt governance een belangrijke rol in het vertrouwen en de legitimiteit die de organisaties in de buitenwereld genieten. Bewust omgaan met governance is essentieel voor de versterking van culturele organisaties en voor een gezonde sector.

- De Code Diversiteit en Inclusie (2019). Het doel van de code is dat de culturele en creatieve sector de brede diversiteit van de Nederlandse samenleving representeert. Een basisvereiste is dat de sector gelijkwaardig toegankelijk is voor iedereen: als maker, producent werkende en publiek. Zo wordt de sector van iedereen. Iedereen draagt er op eigen wijze aan bij. Iedereen wordt gewaardeerd om wie hij of zij is, wordt gerespecteerd en gehoord en voelt zich er thuis.
- De Fair Practice Code (2019). De Fair Practice Code is een gedragscode voor ondernemen en werken in kunst, cultuur en creatieve industrie op basis van vijf kernwaarden: solidariteit, diversiteit, vertrouwen, duurzaamheid en transparantie. De code nodigt uit tot kritische reflectie en biedt een handreiking voor hoe de sector samen tot een toekomstbestendige arbeidsmarkt en beroepspraktijk komt. Hij functioneert als een paraplu voor regelingen en richtlijnen ter verbetering van het verdienvermogen en ontwikkelingsperspectieven voor werkenden in de culturele en creatieve sector.

Wij verwachten van alle gesubsidieerde culturele organisaties en projecten dat zij in de geest van deze codes handelen. Voor de professionele instellingen, de kernvoorzieningen, gelden de drie codes als richtlijnen en aandachtsgebied. We eisen niet dat organisaties direct op alle aspecten hoog scoren maar willen wel graag progressie zien. De naleving van de codes zal regelmatig onderwerp van gesprek zijn tussen gemeente en instellingen. We vragen ook om er in jaarverslagen over te rapporteren. De codes bieden ook belangrijke handvatten voor collegiale intervisie tussen instellingen onderling. Het zou goed zijn de codes periodiek aan de orde te stellen in de Cultuurtafel.

Monitoring

In de jaarverslagen van de kernvoorzieningen zal systematisch verantwoord moeten worden op gemaakte subsidieafspraken en op de waarde die we toekennen aan goede governance, waaronder naleving van genoemde codes.

Daarnaast zullen we, zoals eerder aangeven in dit document, in overleg gaan met de professionele cultuurinstellingen over de manier waarop we de impact van activiteiten op het gebied van cultuureducatie en cultuurparticipatie inzichtelijk kunnen maken. Tijdens de bestaande bestuurlijke overleggen waarin wij als gemeente (wethouder, beleidsambtenaar) in gesprek gaan met de instelling (directie, bestuur) gaan we ook in op de voortgang van deze punten.

